

naš aero 5 • 82

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije celje

letnik XXI — številka 5—6

celje, oktober, november 1982

uredniški odbor

jože ahtik, dušan božič,

marjan buh, ivanka čater,

jože jazbec, janez korent,

zdenka penič, vera radič,

cvetka ramšak, miro ribežl,

cvetka robas, anica svet

svet glasila

albina cizej, karmen dovč,

zdravko kolar, stane lovrenčič,

bojan ogorevc, jelka sorčan

tehnično vodstvo

peter oset

glavni in odgovorni urednik

jože randl

uredil

tone škerbec

fotografije

boris trstenjak

tisk

aero, tozd grafika

za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor aero
celje, čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo, št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka od prometa
proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

PO KONGRESIH NAŠIH SINDIKATOV

Odgovornost mora biti naše temeljno vodilo pri delu. To bi bila kratka in jedrnata, vseosbežna ugotovitev obeh minulih kongresov sindikatov. Tako 10. slovenskega kot tudi 9. jugoslovenskega najvišjega srečanja sindikalnih delavcev.

Kot je bilo pričakovati, je 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije kritično pretresel aktualne gospodarske in družbene razmere, predvsem pa je izpostavil odgovornost kot tisto stalnico, ki mora prežemati delo slehernika v

bitki za stabilizacijo in razvoj samoupravnih socialističnih odnosov.

»Sindikat mora biti nosilec akcije,« je na kongresu dejal predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen, »da se v vsaki organizaciji združenega dela oziroma v družbeopolitični skupnosti omeni, zakaj se za zagotavljanje zakonitosti in odgovornosti ne uporabljajo možnosti, ki jih daje naš samoupravni sistem, oziroma zakaj se stvari v večji meri ne urejajo po samoupravni poti, zakaj

tudi tedaj, ko imamo v rokah škarje in platno, čakamo na državo.« Potlej pa je nadaljeval: »temeljno vprašanje odgovornosti je, da vse institucije našega sistema in posamezniki v njih delujejo v skladu s svojimi pooblastili.«

Kongres je dal nove spodbude v boju za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in za uresničitev ciljev gospodarske stabilizacije. Hkrati pa je pozival, da se morajo sindiki (Nadaljevanje na 102. strani)

Iskrene čestitke ob 29. novembru!

**Družbenopolitične organizacije, samoupravni organi
delovne organizacije AERO in uredništvo glasila**

(Nadaljevanje s 101. strani)
kati otresti formalnih oblik dela ter se bolj ukvarjati z dejanskimi interesi in problemi delavcev. Seveda pa je od vseh nas odvisno, kako bomo spodbude, sklepe in zaključke kongresa v praksi tudi uresničili.

Za 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije pa velja ugotovitev, da je pravzaprav zaključil prvi del svojega dela, kajti že v teh prvih dneh kongres nadaljuje delo v tovarnah, v delovnih organizacijah, v občinah, v vseh delovnih okoljih. Sklepe, ki jih je sprejel, je treba namreč vpeti v vsakdanjo samoupravno prakso, treba jih je uresničiti dosledno in z veliko mero odgovornosti. Še posebej zato, ker je kongres enotno izpričal globoko zaupanje v ustvarjalne sile delavskega razreda ter izrazil zavest in sposobnost premagati probleme in slabosti, ki se v sedanjem gospodarskem in družbenem trenutku pojavljajo. Posebej uresničevanje dveh najpomembnejših družbenogospodarskih in razrednih nalog je izpostavil 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije: prva je povezana z nadaljnjim uresničevanjem samoupravljanja, druga pa terja dosledno izvajanje dogovorjene politike gospodarske stabilizacije.

Glasi aplavz delegatov so pozele besede iz uvodnega govora predsednika sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Bogoljuba Nedeljkoviča, posebej tedaj, ko je govoril o zaposlovanju kot bistvenem dejavniku družbenogospodarskega razvoja. Opozoril je na številne možnosti za večje in produktivnejše zaposlovanje, delegate pa pozval, naj zavzemajo jasna in odločna stališča in naj poskusijo doseči, da bi odhajali v pokoj vsi, ki so izpolnili pogoje za to, naj si prizadevajo onemogočiti delo upokojenecv in prepovedati nadurno delo. Skušajo naj omejiti dopolnilno delo na najmanjšo možno mero in da bi tiste, ki nočejo sprejeti prekvalifikacije ali ponujenega dela, črtali s seznama nezaposlenih.

Žigosati je treba tudi zaprtost do zaposlovanja mladih, posebej še pripravnikov in žena ter pozvati na odgovornost vse, ki ne spoštujejo prednosti pri zaposlovanju ali iščejo »luknje« v razpisih.

Bogoljub Nedeljkovič je tudi poudaril, da so nezaposleni strokovnjaki in kvalificirani delavci pravzaprav velike skrite možnosti za hitrejši in uspešnejši materialni razvoj ter uresničevanje gospodarske stabilizacije. To njegovo misel velja povezati tudi z besedami Andreja Marinca, predsednika CK ZKS, ki jih je izrekel ob zadnjem obisku v celjski občini. Tedaj je posebej govoril o pomenu celodnevne osnovne šole in izobraževanja za uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije. Dejal je, da postaja znanje na sedanji stopnji gospodarskega razvoja celo pomembnejše od surovin in da je najbolj učinkovit proizvodni faktor. In da znanje nenazadnje vodi k življenju na višji stopnji razvoja, ter k učinkovitejšem gospodarjenju z družbenimi sredstvi.

Predkongresne in pa razprave na 9. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije so znova dokazale, da se zavedajo izjemno težkega položaja in kopice nalog. Vedo, da bodo morali huda stabilizacijska bremena nositi na svojih plečih in pripravljeni so tudi na odrekanja. Zahtevajo pa od vseh — od sotovarišev v lastnih vrstah in od vseh drugih — da se stabilizacijska bremena enakomerno porazdelijo na vse in da se poveča konkretna odgovornost posameznikov in skupin za delo oziroma rezultate dela, za katerega so plačani. Kdor ga ne more, naj ga prepusti drugemu, je bilo v razpravi večkrat slišati.

Vseh sklepov kongresa pa seveda ne bo mogoče zlahka in enkrat uresničiti — tega se zavedajo vsi. A mnogo prej zagotovo, če bodo o pogojih ustvarjanja in delitve dohodka zares odločali sami delavci in ne drugi namesto njih.

NAŠ DELEGAT

Med petintridesetimi delegati, ki so zastopali celjske delavce na desetem kongresu slovenskih sindikatov, je bil tudi naš sodelavec Rudi Stopar.

Kot dolgoletnega in prizadevnega družbenopolitičnega in strokovnega delavca ga vsi dobro poznamo. Na kongresu je razpravljal o inventivni dejavnosti in nujnosti njenega še hitrejšega spodbujanja, saj je ugotavljal nekatere vzroke zaostajanja inventivne dejavnosti in poudaril, da tudi v sindikatih še ni bilo storjeno vse, kar bi moralo biti.

V poglobljenem pristopu k temu pomembnemu področju je postavil problematiko pravičnega vrednotenja inovacij. Znova in znova se postavljajo vprašanja, kako vrednotiti inovacije strokovnjakov z dosežki množične inventivne dejavnosti. Rešitev je gotovo v pravih merilih uspešnosti in stalnih prizadevanjih za spreminjanje miselnosti in sedanjega dela na področju inventivne dejavnosti. Še več prizadevanj bo tudi treba v vseh delovnih okoljih, tako da bo v zavest slehernega delavca prodril pomen te dejavnosti za naše celotno gospodarstvo in družbo.

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Težak gospodarski položaj, čimvečji izvoz, pomanjkanje kakovostnih surovin, pomanjkanje rezervnih delov itd., so besede, ki jih vsak dan slišimo nešteto krat.

Kaj to pomeni v prizadevanjih za doseganje kakovosti izdelkov za izvoz, vemo predvsem tisti, ki se najbolj neposredno ukvarjamo s to problematiko.

V Tovarni celuloze in papirja v Medvodah izvažamo skoraj izključno na konvertibilno tržišče (Italija, Švica, ZR Nemčija), to pa pomeni zahtevno kakovost izdelka, vzporedno pa je znano, da finančnih efektov v primerjavi z domačim tržiščem, ne moremo primerjati (drugo področje). Upoštevati tudi moramo, da je naša tovarna pričela z izdelavo papirja šele leta 1976, kar pomeni, da je bilo potrebno praktično na novo pričeti z osvajanjem posameznih kakovosti papirja za trg, kaj

šele kakovostnih vrst papirjev za zahtevno zahodno tržišče. Lahko trdimo, da imamo dokaj dobro organizirano kontrolo kakovosti, v tesni povezavi s proizvodnjo, kar nam omogoča, da je zdaj izvozna kakovost na primerni ravni. Ne smemo pa pozabiti na lastni razvoj, v povezavi z zunanjimi inštitucijami, kar je predpogoj za vse boljše in zanesljivejšo kakovost.

Povsem jasno je, da še ne izvažamo bolj zahtevnih vrst papirja, vendar pa je razvoj usmerjen prav k temu cilju, ki je v izvozu več lastnega znanja in s tem tudi izboljšanjem gospodarskem učinku.

Predpogoj za še boljše in predvsem enakomernjšo kakovost izdelka pa je dobra opremljenost papirnega stroja (avtomatika, inštrumentacija ipd.). Ob težavnem stanju našega gospodarstva pa na

tem področju vse bolj zaostajamo in postavlja se vprašanje podrejenosti na tržišču zaradi manj zanesljive in enakomerne kakovosti. Menim, da v danih pogojih proizvajamo papir na dokaj visoki ravni, vendar pa kakšnega bistvenega napredka ni mogoče narediti brez stalnih vlaganj v opremljenost stroja.

Drugo pomembno področje so kakovostne surovine, katerih pa je na domačem tržišču vse manj, uvozne možnosti pa so, kot je znano, zelo omejene. Razvoj na tem področju gre v smeri zamenjave uvoženih surovin z domačimi. Prav v tem pa smo dosegli že dobre uspehe, nekatere uspešne zamenjave za pričakujemo v bližnji prihodnosti. Vse to je ozko povezano z izvozom in kakovostjo izdelanih papirjev.

Alojz Smrekar

IZVOZNI USPEHI NISO SLABI

V razpravah o gospodarjenju največ pozornosti namenjamo prioritetni nalogi — uresničevanju izvoznih ciljev. O tem smo se pogovarjali z vodjo sektorja zunanje trgovine, Jurijem Ludvigom.

Sklop vprašanj o široki problematiki smo strnili v oceno, težave in možnosti.

Jurij: LUDVIG: — Ko ocenjujemo naše izvozne rezultate, lahko rečemo, da so, kljub stalnim težavam, dokaj zadovoljivi. Lahko pa bi bili še boljši, če bi lahko izpolnjevali zahtevane dobavne roke, stalno prisotnost na tržiščih in dokončno spremenili še vedno slab odnos do proizvodov, namenjenih za izvoz. Naši izvozni cilji bi bili boljši tudi ob pravih skupnih dogovorih temeljnih proizvodnih organizacij, z ureditvijo dohodkovnih odnosov in stal-

nim prizadevnim sodelovanjem z izvozno službo.

Sicer ugotavljamo, da so se prav tu stvari izboljšale, da je prodrlo spoznanje, da so izvozni cilji in naloge doseženi le ob skupnih odločitvah. Vendar nam ob dejstvu, ki smo ga sprejeli, da brez izvoza ni obstoja, še vedno največje težave povzroča odgovornost. Ob izboljšanju le-te bi lahko bolj optimistično gledali v prihodnost.

Če se poglobimo v problematiko temeljnih organizacij, ugotavljamo naslednje:

Pri izvozu celjske Kemije ne moremo mimo dejstva, da je samokopirni papir še vedno nosilec celotnega izvoznega bremena. Vse napore usmerjamo v razširitev ponudbe na tržišču še z jasnim, indigom in karbonom. Proizvodi šempetrške Kemije so trenutno

izpostavljeni svetovni konkurenčni ceni, predvsem samolepilni trakovi, vendar z osvajanjem novih tržišč upamo, da se bodo rezultati izboljšali. Grafika predvideni izvozni načrt dosega, odpirajo se še velike možnosti, je pa še vprašanje, če bomo ob sedanjih proizvodnih zmogljivostih lahko zadovoljili povpraševanje. Nujno bi kazalo poiskati možnost nabave tiskarskega stroja, ki bi imel velike zmogljivosti. Nasploh pa bi morali še boljše izkoristiti proizvodno povezanost naše produkcijske cerige.

Naši načrti za leto 1983 so realni, gotovo ne moremo pričakovati skokovitih odstopanj, vendar možnosti niso majhne ob skrajno vestnem, doslednem in odgovornem delu vseh delavcev.

Skladno z Zakonom o raziskovalni dejavnosti smo v Aeru pričeli s pripravami za ustanovitev in oblikovanje raziskovalne enote. Pobudo je podprl Razvojni svet naše delovne organizacije že na seji meseca marca.

Za kaj v bistvu pri tem gre. Spodbuda za našo odločitev je široka akcija družbenopolitične skupnosti, ki naj zagotovi čim boljše povezovanje raziskovalne dejavnosti v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije. Cilj pa je želja po čim boljši izkoriščenosti lastnega znanja na celotnem slovenskem raziskovalnem področju.

Tako kot vse druge raziskovalne enote bomo morali tudi mi zgraditi lastno bazo podatkov na osnovi primarnih in sekundarnih informacij. Izdajali bomo INDOK bilten Raziskovalne enote, v katerem bomo navedli dela, ki jih opravljajo raziskovalci, povzetke iz strokovne literature in periodike, ki jo prejemamo. S tako informacijo se bomo vključili v izmenjavo v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije in lažje prišli do prepotrebnih informacij. Izvedeli bomo, kdo se v Sloveniji ukvarja s kakšnim raziskovalnim problemom in kakšni so rezultati. Od pravilne uporabe teh informacij bo v prihodnje odvisen tudi uspeh našega dela.

Če povzamemo cilje, ki jih zasledujemo ob formiranju raziskovalne enote, so le-ti naslednji:

— Ob izvajanju razvojno-raziskovalnega dela, pospeševanju prenosa rezultatov tega dela v proizvodno prakso in povezovanju z raziskovalnimi organizacijami, bo raziskovalna enota opravljala delo v okviru programov republiške raziskovalne skupnosti in PORS, kar zdaj ni mogoče. To pa omogoča tudi financiranje Aerovih programov raziskav iz družbenih sredstev.

Oblikovanje takšne raziskovalne enote omogoča kandidiranje

za sredstva raziskovalne skupnosti in bančne kredite, ki so namenjeni razvojno-raziskovalnemu delu, ker bodo v prihodnje ta sredstva dodeljevana samo organizirani in širše družbeno verificirani raziskovalni dejavnosti.

— Sledili bomo strateškim vidikom usmerjanja raziskovalnega dela, kar ima v današnjih realnejših — zoženih pogojih gospodarjenja tudi širši družbeni pomen.

— Razvojno delo bomo tržno usmerili, pri tem pa moramo zasledovati tržne možnosti na mednarodnem tržišču. Za pospeševanje raziskovalnega dela moramo zagotoviti programske tržne raziskave.

— Razširili bomo dejavnost zaščite industrijske lastnine.

— Oblikovati in dolgoročneje usmeriti moramo tudi INDOK dejavnost in kakovostno dopolniti, tako da bo postala eden od temeljnih pripomočkov za raziskovalno delo.

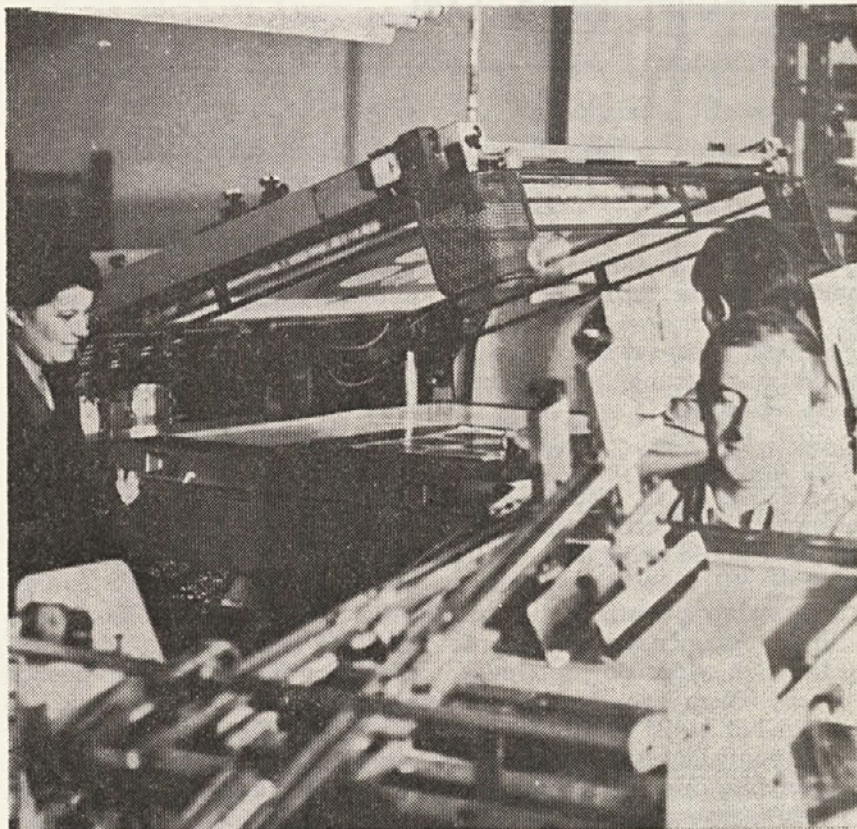
— V okviru Aera moramo zagotavljati nadaljnji razvoj reprodukcijske celote v smeri visoke specializacije in v smeri proizvodnje oziroma povezav za proizvodnjo osnovnih surovin. Lastne razvojno-raziskovalne programe moramo vključiti v posamezna regionalna področja in v cilje prestrukturiranja proizvodnje v širši družbenopolitični skupnosti.

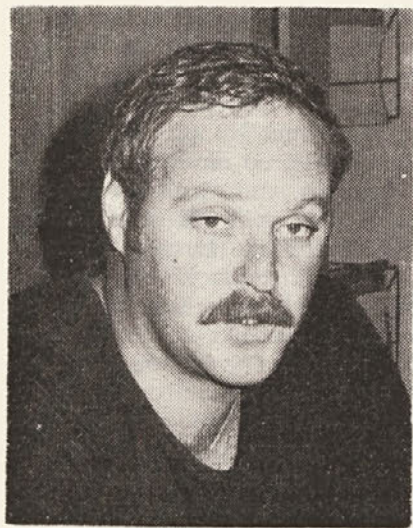
— Zagotoviti moramo usklajevanje raziskovalno-razvojnih interesov na ravni delovne organizacije.

Pri odločanju o vprašanih s področja raziskovalne dejavnosti sodelujejo v delavskih svetih tudi delegati uporabnikov raziskovalne dejavnosti, tj. naših temeljnih organizacij.

Naj zaključimo z ugotovitvijo, da gre pri tej akciji za preseganje ozke podjetniške miselnosti na področju raziskovalne dejavnosti in za odpiranje v širši družbeni prostor.

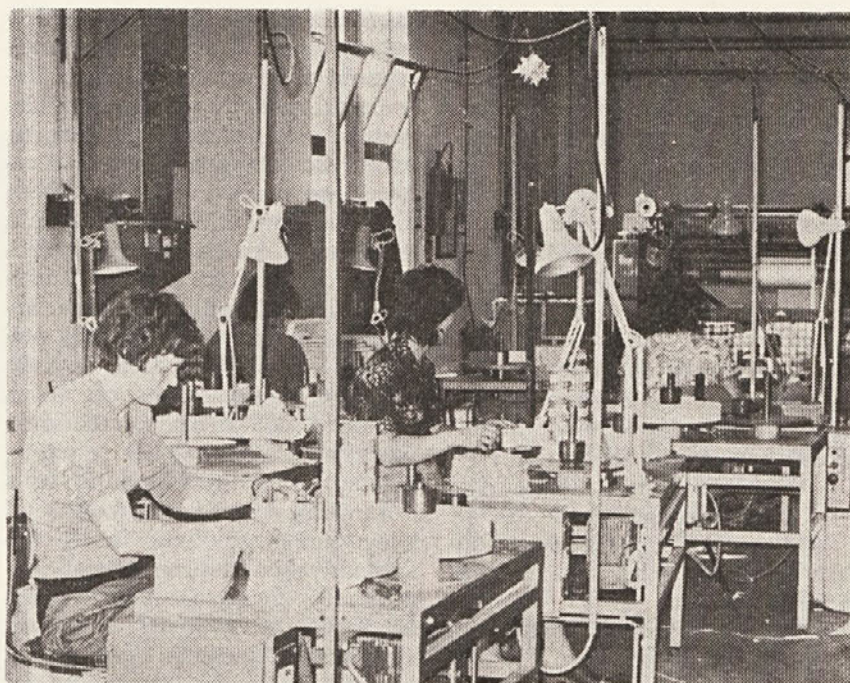
Vasja Birsa

Pred dobrimi dvema leti smo v Loki pri Žusmu pričeli z delom v novem proizvodnem obratu celjske Kemije.

Danes lahko ugotavljamo, da je obrat odigral svojo vlogo in da izpolnjuje zastavljene naloge, pa tudi presega. Dovolj zgovoren je podatek, da je obrat v dveh letih malo več kot trikrat povečal celotni prihodek, pomembno pa je tudi, da zagotavlja delo 44 delavcem in po svoje veliko prispeva k razvoju in napredku tega dela Kozjanskega.

V obratu teče proizvodnja računskih trakov, akvarela, črnilnih vložkov, barv za tkanine in tla ter plastičnih izdelkov za potrebe tozda Kemije.

O delu in problemih smo se pogovarjali z vodjo obrata Marjanom Mirnikom.

O proizvodnih in delovnih problemih ter možnostih nadaljnje razvoja je povedal:

— Težave v naši proizvodnji nastajajo predvsem zaradi pomanjkanja nekaterih boljših delovnih sredstev in repromaterialov za posamezne proizvode. Nekaj proizvodne opreme je že zastarele. Naš obrat zaposluje v glavnem nekvalificirane delavce, ki jim primanjkujejo industrijske delovne izkušnje in zato lahko le postopoma uvajamo sodobno tehnologijo.

V prihodnosti predvidevamo zaposlitev približno 50 delavcev ali še malo več, vse to pa je seveda odvisno predvsem od razvoja in posodobitve proizvodnje računskih trakov, povečanja proizvodnje akvarela, ki ni posebnega pomena le za naš obrat, saj ima gotovo širši pomen v šolskem programu AERA. Največji pa za uporabnike — šolarje.

Mogoče bi zapisali še to, da se še vedno ukvarjamo s problemom prevozov naših delavcev z dela in na delo, ki še ni urejen, kljub zagotovilom občinske skupščine Šentjur, da se bo poiskala ustrezna možnost.

Inventivna dejavnost se je v naši tovarni v zadnjih dveh letih razmaknila do neslutnih razsežnosti. Nekateri posegi v proizvodnjo so omogočili zmanjšanje uvoza, boljše kakovost in s tem povečano izvozno sposobnost naše temeljne organizacije.

Omenim naj nekaj najbolj zanimivih inovacij, ki so jih inovatorji prijavili v letošnjem letu. Te so:

— Zamenjava uvožene celuloze sulfatnih iglavcev z domačo celulozo sulfitnih iglavcev ter domačo celulozo sulfatnih listavcev

— Menjava kombi klobučevine

— Transport sekancev

— Ponovna uporaba kartonskih jeder od osnovnega AC papirja

— Laboratorijska priprava Pinotana Na 628.

Vidimo, da so se inovatorji lotili problematike, s katero ohranjajo proizvodno sposobnost tovarne, povečujejo proizvodnjo, poskušajo le-to racionalizirati ter pripravljajo ideje oziroma dokumentacijo za nove proizvode.

Najzanimivejša med vsemi prijavami je »Zamenjava uvožene sulfatne celuloze iglavcev z domačo celulozo sulfitnih iglavcev in sulfatnih listavcev«, pri nizko-gramskih papirjih (AC — samokopirni program). Le-te papirje predelujejo v celjski Kemiji. Na premaznem stroju nanašajo premaz na zgornjo stran papirjev. Zaradi dolgih vlaken na tem stroju mora imeti papir zelo visoke mehanske lastnosti. Zahtevane mehanske lastnosti so dosegali pri proizvodnji papirja s sulfatno celulozo. S spremembami na 7S ter določenimi dodatki za povečanje mehanskih lastnosti papirja predvsem v mokrem stanju ima sedaj papir, ki je brez uvožene sulfatne celuloze, celo boljše lastnosti od njegovega predhodnika s sulfatno celulozo. Skupina strokovnjakov, ki je opravila omenjeno delo, je le-to izvedla

samoinicativno. Naloga je lep primer kolektivnega dela in povezovanja znanja večje skupine delavcev. Inovacija omogoča proizvodnjo brez sulfatne celuloze in uvoza. Dosedanji prihranek v sulfatni celulozi znaša približno 2.100 ton in to v II. polletju 1981 in v prvem polletju 1982, izvoženo vrednostno pa okrog 70 milijonov din. Zaradi povečanja deleža AC papirja pa bodo ti prihranki v naslednjih letih še veliko večji, poleg tega pa gre še za ogromne prihranke deviznih sredstev. Omenil sem že, da je papir, izdelan v sedanjih pogojih in s sedanjimi surovinami, boljši od njegovega predhodnika, ker je dosežena večja nepropustnost papirja. To zmanjšuje tudi porabo CF in CB premaznega materiala (ponovno devizni prihranek), zmanjšuje število pretrgov na papirnem in premaznem stroju, vse to pa vpliva na produktivnost in prihranek CB in CF surovin itd. Prispevek inovatorjev je izrednega pomena za ohranjanje proizvodnje v celotnem Aeru.

Omenim naj še dve inovaciji, ki prispevata k večji produktivnosti. To sta inovaciji: »Transport sekancev« in »Menjava kombi klobučevine na PS«. Transport sekancev je inovacija, ki je preprečila zastoj proizvodnje celuloze v težkih zimskih razmerah. Menjava kombi klobučevine pa je inovacija, ki omogoča hitrejše in enostavnejše menjanje klobučevine na papirnem stroju.

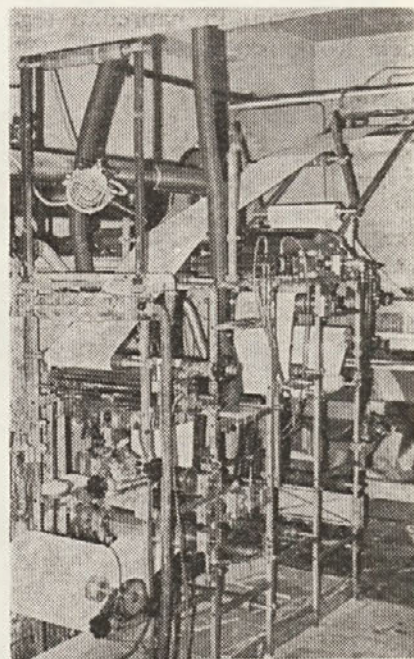
K zmanjšanju proizvodnih stroškov prispeva tudi naloga: »Osnovna uporaba kartonskih jeder od osnovnega AC papirja«. V TOZD Kemija Celje pošiljamo papir v predelavo. Širini zvitkov sta 186,5 in 175,5 centimetrov.

Stročnice kartonskega jedra širine 186,5 cm, se po navedenem predlogu lahko vračajo v papirnico, ker poškodovani čelni del stročnice obrežemo v papirnici na 175,5 cm, to pa omogoča ponovno uporabo le-teh.

Pomembna je tudi inovacija, ki prispeva k širitvi proizvodnega programa lignosulfonatov. To je inovacija »Laboratorijska priprava Pinotana Na 628«. Natrijevi lignosulfati so namreč dobri dispergatorji. Avtorica inovacije je ugotovila vpliv lignosulfonatov na disperzijske lastnosti. Izmerila je tudi elektrokinetične parametre raztopin lignosulfonskih vzorcev. Produkt izdelan v obratu (poskusna proizvodnja) zaenkrat ni enak laboratorijski kakovosti, ker vsebuje preveč kalijeve in magnezijeve sulfitov, ki zmanjšujejo učinek produkta. Iskanje industrijskih pogojev izdelave za doseganje laboratorijskih kakovosti pa je v teku.

Navedel sem nekaj najbolj značilnih inovacij v naši temeljni organizaciji. Upam, da bom s tem zapisom spodbudil k še večji inovacijski dejavnosti ter prizadevanjem, tako v AERU kot drugod.

Vladimir Drev

Iz proizvodnje

Od 4. do 17. junija 1982 je bila v Düsseldorfu razstava tiskarstva in papirništva — DRUPA 82. Priказani so bili dosežki zadnjih petih let. Več kot 1.200 razstavljalcev iz 28 držav je razstavljalo na preko 103.000 m² razstavne površine. V kratkem času je bilo nemogoče pregledati in dojeti tako veliko število razstavljenih strojev in naprav ter nešteti način pristopa k zastavljenemu cilju — vrhunski kakovosti izdelkov v najkrajšem možnem izdelovalnem času. Podrobneje sem si ogledal postopke izdelave grafičnih tiskovnih form — reprodukcijo in fotostavek. Kratko bom opisal postopke, ki sem jih videl in kolikor sem jih dojel. Iz njih se da razbrati premik, ki je storjen v načinu izdelave tiskarske forme in smeri razvoja tehnike v tiskarstvu.

V reprodukciji fotografiji je napravljen premik v uporabi vrste fotomateriala. Večja je izbira in vedno bolj se uporablja fotomaterial, ki se lahko razvija pri dnevni svetlobi. Ta material je vezan na uporabo ustreznih, novih aparatov, ki za nas predstavljajo novo investicijsko vrednost in si jih v trenutnem položaju lahko samo želimo.

Večina razstavljenih sodobnih reprodukcijских kamer in povečevalnikov je opremljena z elektronskimi krmilnimi napravami za osvetljevanje. Temu razvoju so se prilagodili tudi proizvajalci fotomateriala, ki so iz svojih proizvodnih programov izločili proizvodnjo filmov za barvne izvlečke na principu maskirnih postopkov, ki se lahko uporabljajo brez računalniških krmilnih naprav. To bo prisililo tudi nas, da bomo morali razmišljati o nabavi ustrezne opreme.

Najnovejše izvedbe scannerjev za izdelavo barvnih izvlečkov (fotolitov) so deljene v dva dela — termični del in del, kjer se vrši priprava pri dnevni svetlobi.

Barvna korektura predvidenih izvlečkov se lahko opravi na posebnih aparatih za izdelavo duplikat kolor — diapozitivov v originalni velikosti naročenih izvlečkov. Barvitost se elektronsko pojača ali zmanjša, podobno kot pri barvnih televizorjih. Rezultat korekture se opazuje na zaslonu. Ko je dosežena ustrežna barvna kakovost, izdelava aparat programsko kartico o korekturi, ki se vloži v osvetljevalno glavo povečevalnika, v katerega se vloži originalni diapozitiv. Tu se sedaj elektronsko krmili osvetljevanje duplikat-diapozitiva skozi posamezne barvne filtre. Rezultat korekture se vidi po razvitju filma — duplikat diapozitiva. Tako lahko naročnik pregleda in odobri barvno korekturo takoj že na duplikat-diapozitivu, še pred dejanskim začetkom izdelave barvnih izvlečkov z reprodukcijским postopkom in izdelavo poizkusnih odtisov. Barvni izvlečki se iz korigiranega duplikat-diapozitiva izdelajo nato v scannerju. Tako so izvlečki popolnoma enaki barvni vrednosti duplikat kolor-diapozitiva. Na opisani način se lahko korigira intenzivnost posameznih barv le po celi ploskvi, ne pa posamezni detajli.

Neka multinacionalna družba (anglo-ameriško-japonska), je razstavila svoj sistem PDI, ki omogoča elektronsko barvno korigiranje tudi posameznih detajlov slike. Sestoji iz treh aparatov: scanner s pomnilnikom, korekturna enota z dvema ekranoma in izhodno-osvetljevalna enota. Barvna fotografija ali kolor-diapozitiv se normalno posname na scannerju in hrani na disku. Barvna korektura se opravi na korekturni enoti. Na prvi ekran se iz pomnilnika scannerja priključijo izvlečke posameznih barv ali pa vseh štirih barv slike. Po potrebi se nato s potenciometri pojača ali oslabi posamezne barvne izvlečke po celi ploskvi. Zatem se pristopi h korekturi posamez-

nih detajlov. V ta namen služita elektronska tabla in elektronska kontaktna sonda, ki sta sestavni del korekturne cote. Mesto dotika sonde na tabloju se na ekranu vidi kot bela pika. Premikanje sonde po tabloju pa riše na ekranu belo črto — smer premikanja. Tako se na ekranu lahko kontrolira potek dela. S premikanjem sonde po tabloju se »obrobi« detajl slike, v katerem se želi spremeniti intenzivnost posameznih barv (npr. ovratnik ali obraz). Znotraj te obrobne črte se nato lahko korigira intenzivnost barv s potenciometri. Po končanem popravku se s pritiskom na tipko vnesejo v spomin podatki korekture za vsako posamezno barvo. V času opravljanja korekture je viden na ekranu samo očitran detajl. S pritiskom na tipko se spet pojavi celotna slika s korigiranim detajlom. Na enak način se lahko korigira sleherni detajl slike.

Drugi ekran služi za kontrolo montaže forme, če je sestavljena iz večjega števila slik, pa tudi besedila. S pomočjo tabloja in elektronske sonde se za korigirano sliko določijo koordinatne točke predvidene pozicije slike v tiskovni formi. S pritiskom na tipko se slika prenese na predvideno mesto. Če se želi, da so slike na tiskovni formi prosto stoječe (brez ozadja) ali montirane ena v drugo, se oblika slike, kakršno želimo vstaviti, obrobi s sondo in njeno projekcijo prenese na drugi ekran. S pritiskom na tipko se v ta obris prenese vsebina slike iz pomnilnika. Tako se sestavlja montaža forme iz poljubnega števila posameznih slik in teksta z neverjetno hitrostjo. Človeku, ki pride iz »trde realnosti« in si ogleduje tak potek dela, se zdi kot v pravljici — Mizica, pogrni se!

(Nadaljevanje na 108. strani)

(Nadaljevanje s 107. strani)

Celotno gradivo se zatem v izhodni — osvetljevalni enoti prenese na film, ki se razvije v običajnem stroju za razvijanje.

Cena celotne aparature je milijon ameriških dolarjev.

Vedno bolj se prehaja na izdelavo offset form brez uporabe filma. Osnova je montaža forme iz fotostavka na papirju. Ta se nato reproducira v posebni reprofotokameri neposredno na offset ploščo ali pa na posebno prenosno folijo. Ta folija se potem v posebnem aparatu za prenos in dovršitev s termo postopkom na neoslojeno aluminjsko ploščo. Takšen postopek je razvila firma 3-M, druge pa imajo že znane postopke, npr. KALLE ima ELFASOL postopek. Ta način je prikladen zlasti za časopisne hiše z dnevniki in se uporablja že pri nas v Sloveniji.

Razstavljen je bil tudi stroj za kopiranje plošč na suhi offset. Na njem se plošča sproti osloji, kopira in dovrši. (Mi uporabljamo v ta namen nyloprint plošče). To je ogromen in drag stroj z veliko zmogljivostjo in pride v poštev le v grafičnih hišah, kjer se potrebuje najmanj 250 form (plošč) dnevno.

Fotostavna oprema je vse na računalniški osnovi, z možnostjo korekture na video terminalu. Značilen je premik v izdelavi tiskovnih form (prelom stavka). Le-te se programirajo iz stavka, postavljenega na vhodnih enotah in slikovnega gradiva, posnetega na scannerju ter hranjenega na diskih. Na posebnem elektronskem grafičnem tabloju z lastnim računalnikom se z elektronsko sondo programira razporeditev gradiva. Potek programiranja se sproti nadzira na zaslonu videoterminala. Vse skupaj se potem osvetli v izhodni — osvetljevalni enoti na film.

Firma MONOTYPE je razstavila svoj sistem računalniško vodene opreme »XVC 2 FORMS MASTER« za izdelavo zahtevnega tabelaričnega stavka. Sestoji iz vhodne enote za tekst, grafičnega

elektronskega tabloja s sondo in floppy pomnilnikom, video terminala, izhodno-osvetljevalne enote na film ali papir in stroja za razvijanje. Na tej opremi se lahko oblikujejo tabele, v katere se hkrati vstavi besedilo in rastirane ploskve. Tabele se izdelujejo tako, da se besedni del postavi in hrani na disku. Na tabloju se programirajo linije oziroma oblikuje tabela. Hkrati se iz spomina poziva besedilo in vstavlja na ustrezna mesta. V ploskve, kjer je predviden ton, se iz programa vstavlja poljubna vrsta rastra. Na izbiro je rastiran ton v šestih različnih stopnjah zatemnitve, v pozitivni ali negativni varianti in črtasti raster z navpičnimi, vodoravnimi ter poševnimi črtami, v pozitivni in negativni varianti. Tudi celotna tabela ali njeni posamezni deli in besedilo so lahko v negativni izvedbi (bele linije na črni osnovi).

Tako programirana tabela se nato v izhodno-osvetljevalni enoti z lasersko napravo za osvetljevanje prenese na film. Končni izdelek je tabela na filmu, kompletirana z vsemi potrebnimi rasterskimi ploskvami in besedilom. Vse korekture linij, tonov in besedila se opravlja elektronsko. Izdelati je možno tabelo do formata 42×51 centimetrov.

V primerjavi z našim načinom izdelave tabel odpade vse dodatno fotografsko, retušersko in montažersko delo.

Japonci so prikazali svoj sistem izdelave tabele na filmu. Princip sestavljanja in osvetljevanja linij je podoben kot pri aparatu, s katerim razpolagamo pri nas, le da se program izdelave tabele pripravi na grafičnem tabloju. Programirajo se tudi rasterske ploskve. Delo se kontrolira na zaslonu terminala. Program se hrani na floppy disku, ki se nato vloži v krmilno napravo aparata za osvetljevanje tabele na film. Besedilo se posebej programira po tabeli in osvetli na film. Oba filma — tabela in besedilo, se nato ročno sestavita v celoto za kopiranje končnega negativa.

Prikazali so tudi aparature za programiranje in izrezovanje

mask iz maskirnih folij za izdelavo podtiskov v perspektivah, za izdelavo ozadja pri prostostojećih slikah in podobno. Tudi tu se delo najprej programira na grafičnem tabloju, nato pa se programski disk vstavi v enoto, ki hitro in natančno opravi izrezovanje maske.

To je le nekaj o značilnih novostih in postopkih, ki so bili prikazani in so na voljo strokovnjakom.

DRUPA 82 je pokazala obiskovalcem, da je elektronika globoko prodrla v grafične postopke in zamenjala prenekatero roko črnih umetnikov. Njena natančnost in hitrost omogočata mnogo širšemu krogu človeštva dostop do lepih, bogato ilustriranih barvnih tiskovin. Srečanje s tako razvito tehniko pa pred obiskovalca — grafičnega delavca — postavlja veliko vprašanje — ali je pripravljen in dovolj izobražen, da bo znal uporabljati in gospodarno izkoriščati prednosti, ki jih omogoča nova, draga oprema.

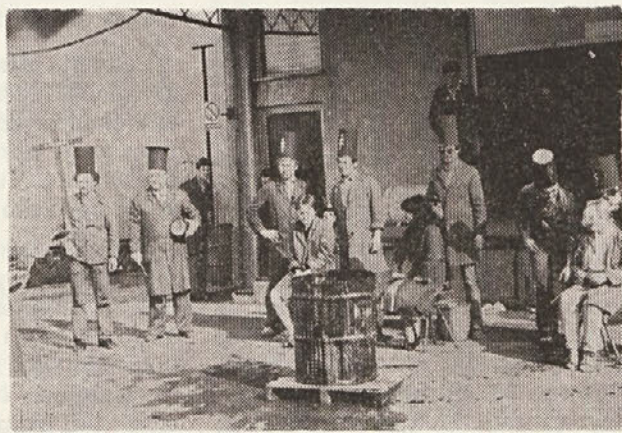
Sama DRUPA je opravičeno dobila vzdevek DRUPA software.

Konrad Orožim

*Dopisujte
v svoje
glasilo!*

PO TISKARSKI TRADICIJI

22. oktobra je oddelek SLEP II po tradicionalni tiskarski navadi pripravil krst »novopečenih« grafičnih delavk. Tokrat so to bile: Sabina Kolenc, Cvetka Veber in Danica Zupanec. Če je bilo mokro in veselo — presodite sami ...

GASILSKO DRUŠTVO AERO TOZD TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE

Naše industrijsko gasilsko društvo obstaja že 34 let. Še pred nekaj leti je bilo sestavljeno le iz moških članov. Menjavala so se obdobja, aktivna in delovna in obdobja, ko je delo v društvu popuščalo. Tudi število članov je bilo zelo različno. Pred štirimi leti se je moška desetina po večletnem premoru ponovno pripravila za tekmovanje. Sodelovala je na gasilskem tekmovanju papirničarjev Slovenije. Od takrat se vsako leto vadi in pripravlja za ta tekmovanja. S postavitvijo papirnega stroja in dodelavo papirja pa so se odprla tudi ženska delovna mesta. Med temi ženami pa je bilo tudi nekaj takih, ki so se navdušile za gasilstvo. Nekaj let je delo z ženami — gasilkami obstajalo le na papirju, kajti le tri

ali štiri so se vključile v moško desetino. Tekmovalna pravila namreč zahtevajo čiste desetine (samo moške ali ženske).

Letošnjo zimo je opravilo izpit za gasilske častnike šest članov in ena članica. Izpit za nižjega častnika pa je opravilo pet članov in dve članici. Tudi število gasilcev se je povečalo za tretjino.

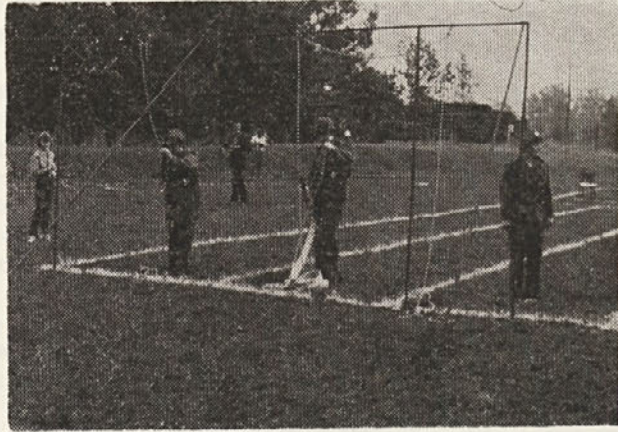
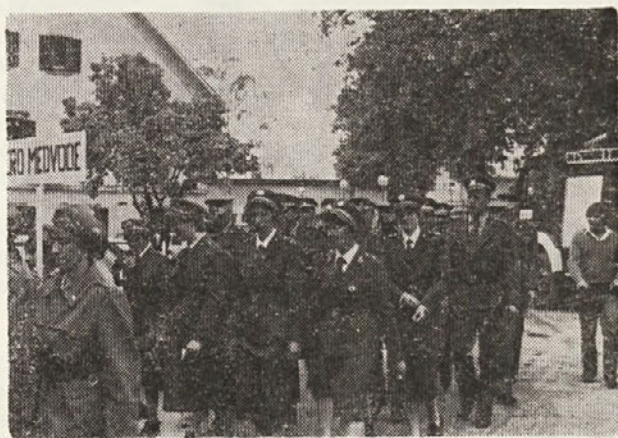
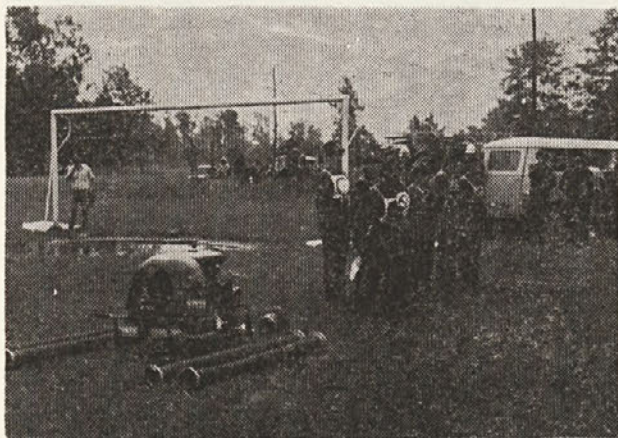
Tovariša Darko Cafuta in Vladimir Buh sta pripravila več dvehurnih seminarjev o teoretičnem in praktičnem znanju ter delu z avtociстерno, motorno brizgalko in stabilno črpalko. Pripravili smo tudi nekaj skupnih vaj za vse člane in sektorsko vajo s sodelovanjem civilne zaščite, z razvitjem prapora in prevzemom avtociстерne.

Že aprila so tri desetine pričele intenzivne priprave za tekmovanje. Vaje so potekale po pripravljenem programu. Člani so naloge resno in redno izpolnjevali.

Na tekmovanje sta odšli dve moški in ženska desetina.

Republiško tekmovanje papirničarjev Slovenije je potekalo 12. junija v Količevem. Moški desetini sta dosegli 12. in 13., ženska pa 6. mesto. Z rezultatom nismo bili najbolj zadovoljni, vendar je vsak začetek težak, s pospešenimi pripravami pa bomo izboljšali rezultate.

Po enomesečnem premoru sta se moška in ženska desetina pričeli pripravljati za občinsko gasilsko tekmovanje. To tekmovanje je bilo 4. septembra v Zgor-

njih Pirničah. Moški so dosegli lep uspeh — tretje mesto, ženske pa prvo. Lahko se pohvalimo, saj je bil uspeh res lep. Gasilska tekmovalna pravila določajo, da se dobro uvrščene desetine udeležijo tudi mestnega tekmovanja. Tako smo žene — gasilke ponovno pričele z vajami.

19. septembra smo se v Vevčah udeležile tekmovanja za pokal Ignaca Merharja.

Bile smo dobro pripravljene, vendar nismo pričakovale visoke uvrstitve. Vaja z motorno briz-

galko je potekala prav dobro in tudi kazenskih točk ni bilo veliko. Tudi vaja Raznoterosti se je lepo iztekla.

Po končanem tekmovanju, na zboru s predajo raporta in razglasitvijo rezultatov, kar nismo mogle verjeti, da smo dosegle prvo mesto v mestnem merilu v kategoriji industrijskih gasilskih društev žena — gasilk.

Menim, da je naš uspeh lep. Dosegle smo ga s precejšnjim številom vaj, zavedamo pa se tudi,

da nas uvrstitev na prvo mesto obvezuje, da vztrajno vadimo tudi v prihodnje.

V letu 1983 bomo spet pomerili moči in moramo dokazati, da smo sposobne obdržati visoko raven pripravljenosti, doseči pa tudi boljšo uvrstitev na republiškem tekmovanju papirničarjev Slovenije. Se posebej zato, ker smo organizatorji tekmovanja prihodnje leto prav člani našega gasilskega društva.

Marija Podvez

ZAKAJ INDUSTRIJSKO GASILSKO DRUŠTVO AERO CELJE

»V gasilskih društvih in gasilskih zvezah uresničujejo delovni ljudje in občani svoje posebne interese skladno s splošnimi družbenimi interesi na področju varstva pred požarom tako, da organizirajo teritorialno represivno službo varstva pred požarom, skrbijo za izboljšanje požarnovarnostne kulture, nudijo strokovno pomoč skupnostim za varstvo pred požarom in opravljajo druge naloge, določene v društvenih pravilih,« je zapisano v 1. členu statuta Gasilske zveze Slovenije.

Pravila Industrijskega gasilskega društva Aero Celje, sprejeta na ustanovnem občnem zboru 30. septembra 1982, podrobneje opredeljujejo cilje in interese društva ter določajo, da je namen gasilskega društva:

— da poveže v organizirano gasilsko skupnost čimveč delavcev DO Aero zaradi zavarovanja ljudi in premoženja pred požarom in elementarnimi ter drugimi nesrečami;

— da s predavanji in drugim poučevanjem ter seznanjanjem s požarno problematiko, dviga znanje in sposobnost članov društva

in drugih delavcev na področju požarnega varstva;

— da skrbi za stalno rast strokovnega znanja članov gasilske in reševalne enote ter za kulturno prosvetno ter družbenopolitični razvoj svojega članstva;

— da goji solidarnost, požrtvovalnost, nesebičnost in tovarštvo, kar je že tradicija gasilskih organizacij;

— da zagotovi čim uspešnejše delovanja društva in gasilske enote v okviru civilne zaščite in splošnega ljudskega odpora zaradi pripravljenosti na elementarne in druge katastrofe;

— da skrbi za vključevanje mladine v društvo ter da jih vga-ja v samostojne in zavedne člane društva ter predane gasilce;

— da prek svojih delegatov aktivno sodeluje v občinski gasilski zvezi;

— da s popularizacijo gasilstva in z vsestranskim prizadevanjem doseže večje vstopanje žensk v gasilske vrste;

— da razvija tradicije NOB ter kulturno-prosvetno in drugo dejavnost, ki bo prispevala k dvigu družbene zavesti in patriotizma ter pripravljenosti članstva;

— da sodeluje z drugimi društvi in družbenopolitičnimi organizacijami;

(Nadaljevanje na 112. strani)

(Nadaljevanje s 111. strani)

— da se v društvu razvijajo na čela samoupravnega in delegatskega sistema.

Da bi društvo doseglo in opravičilo svoj namen in obstoj pa si je s pravili društva zadalo naslednje naloge:

— da gasi požare, varuje in rešuje ljudi in premoženje pri požarih, elementarnih in drugih nesrečah;

— da gasilske enote organizira za izvrševanje operativnih nalog in zagotovi potrebne gasilske naprave, orodje in opremo ter primerne prostore;

— da vzdržuje v uporabnem stanju gasilske prostore, naprave in orodje ter opremo in da skrbi, da so naprave, orodje, in oprema varno spravljene;

— da pošilja člane svoje gasilske enote v strokovne gasilske šole, tečaje, seminarje in jim zagotavlja materialna sredstva za njihovo strokovno izobraževanje in vzdrževanje;

— da sodeluje z drugimi gasilskimi društva in enotami ter pri gašenju požarov, pri elementarnih in drugih nesrečah pa tudi pri opravljanju nalog s področja požarne preventive zaradi usklajevanja dela s sosednjimi društvi in enotami;

— da opravlja naloge gasilske straže po naročilu ali dogovoru, kadar je na ta način potrebno varovati določen objekt ali drugo premoženje pred požarom;

— da s populariziranjem gasilstva vključi v društvo čim več delavcev, še posebno mladine in žensk;

— da svoje člane, še posebno operativne enote, z gasilskimi vajami, predavanji, širjenjem gasilskega tiska in drugim poučevanjem usposobi za učinkovito nastopanje in ukrepanje;

— da organizira predavanja za čim več delavcev Aera in jih seznanja z nevarnostmi požara, elementarnih in drugih nesreč, o ukrepih za preprečitev le-teh in s pomenom požarne preventive ter gasilske in reševalne organizacije;

— da se društvo organizacijsko in vsebinsko poveže z organi civilne zaščite in splošnega ljudskega odpora ter postane sestavni del te dejavnosti;

— da se poveže s sindikalno organizacijo, krajevno skupnostjo, in drugimi organizacijami in društvi ter ob podpori le-teh uspešneje opravlja delo, ki mu ga je družba zaupala;

— da daje predloge za izboljšanje požarnega varstva državnim organom, TOZD, kakor tudi drugim organizacijam in občanom;

— da v okviru namena društva in želja članstva razvija kulturno-prosvetno, športno, turistično in drugo rekreacijsko dejavnost na organiziran način;

— da pri članih razvija patriotizem v duhu bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov, čut dolžnosti in odgovornosti ter tovarištvo.

Seveda, pa zanih nalog ne more izvrševati samo društvo, temveč njeno članstvo, ki ga z izjavo o pristopu sestavljajo delavci in upokojeni delavci DO Aero. Po njihovem prizadevanju v društvu so opredeljeni kot redni operativni, aktivni in častni člani. Članstvo se deli še na mladince oziroma mladinke in na člane oziroma članice. Pravila društva določajo dolžnosti in pravice članov društva ter kako in kdaj posameznemu članu članstvo v društvu preneha.

Organi Industrijskega gasilskega društva so občni zbor, upravni odbor, disciplinsko sodišče in nadzorni odbor.

V upravni odbor društva so izvoljeni:

1. TURK Roman, predsednik,
2. SENICA Stane, tajnik,
3. STERMECKI Metka, blagajnik,
4. MARIN Janez, vodja operativnega štaba,
5. KOSTOMAJ Marjan, poveljnik gasilske enote,
6. GOBEC Danica, predsednica komisije za delo z mladimi in ženami,
7. CVIKL Ivan, član,
8. DOBRAVC Peter, član,
9. DOLINSEK Franc, član,
10. KNEZ Oto, član,
11. MRAZ Marija, član.

V disciplinsko sodišče so bili na ustanovnem občnem zboru izvoljeni:

1. GOBEC Milena,
2. KRAŠOVEC Rudi,
3. OCVIRK Jožica.

Nadzorni odbor društva sestavljajo:

1. GORENJAK Janez,
2. FURLAN Marjan,
3. ŽOHER Anita.

Nadomestni člani pa so:

1. PROKLIC Milijana,
2. VREČAR Marjan,
3. ŽNIDAR Tine.

Za boljše delo društva so bili na ustanovnem občnem zboru izvoljeni tudi odbor za splošni ljudski odpor in družbeno samozščito, štab operative in komisija za delo z mladimi in ženami. Delo v teh organih je zaupano naslednjim članom:

Odbor za SLO in DSZ:

1. TURK Roman, predsednik,
2. DOBRAVC Peter, član,
3. GOBEC Danica, član,
4. KRIZANEC Vinko, član
5. PODLESNIK Zdenko, član.

Štab operative:

1. MARIN Janez, vodja štaba,
2. KOSTOMAJ Marjan, poveljnik gasilske enote,
3. TIHEC Jože, namestnik poveljnika gasilske enote,
4. WIEGELE Karli, tehnični sekretar,
5. PRELOVEC Vladimir, strojni referent,
6. SREBOT Alfonz, gospodar.

Komisija za delo z mladimi in ženami:

1. GOBEC Danica, predsednik,
2. DOBRAVC Peter, član,
3. KASTELIC Srečko, član,
4. KOSTOMAJ Otmar, član,
5. URANKER Jože, član.

S predstavitvijo in zastavljenimi nalogami želimo vsem sodelavcem neposredno približati organiziranje in delo našega društva.

Cilje in namene smo že orisali, vendar poudarjamo, da je izobraževanje in sodelovanje na tem pomembnem področju naloga nas vseh, saj je le-ta gotovo izredno potrebna in tudi častna.

Zato vse sodelavce pozivamo, da se vključijo v vrste našega gasilskega društva.

Stane Senica

V osebni kartoteki je lahko med mnogimi podatki tudi zapisano:

Narodnost: slovenska

To pomeni, da je materinski jezik slovenščina. In o slovenščini danes med nami bi želel napisati nekaj misli.

Vem, dokaj nenavadno, saj se silno redko spomnimo takšne teme. Redno jo obravnavajo jezikovne revije in tedensko časopisje, v katerem najde slovenščina svoj kotichek.

Spominjam se še šolskih let, ko je bilo rečeno: imamo knjižno slovenščino in pogovorno slovenščino. Čas pa gre naprej, z njim tudi razvoj na vseh področjih. Tudi razvoj slovenščine, slovenskega jezika, če uvajanje slovenščine na razna področja sploh lahko označujemo kot razvoj slovenščine. Vsekakor ugotavljamo, da se je slovenski jezik pričel zelo izrazito prilagajati vsem mogočim področjem. Tako bi lahko ugotovili, da imamo poleg že omenjenega knjižnega in pogovornega jezika še tehnično oziroma tehnološko slovenščino, komercialno ali tržno slovenščino. Poznamo posebne oblike slovenščine v samoupravljanju, v govorništvu, v športu in tako naprej — in če hočete — tudi svojevrstno slovenščino v podnaslavljanju filmov, da ne omenjam tiste slovenščine, ki jo čitamo na nekaterih navodilih uporabe.

Posebno poglavje pa je slovenščina, ki se »rojeva« ob prevajanju besedil iz drugih jezikov. Gre za prevode tehničnih besedil, to je delovnih navodil, tehnološke opise delovnega postopka, opise dela na tem ali onem stroju. Očitno je, da ta tako imenovani »tehnični« jezik nastaja vzporedno z gradnjo strojev (lahko bi ga imenovali »jezik konstruktorjev«), ki ima npr. v nemščini to lastnost, da dopušča takorekoč neomejeno množico besed — novotvorjenih besed, večinoma sestavljenk. Takšna sestavljenka lahko vsebuje po tri ali štiri be-

sede, včasih tudi do šest besed. V takih primerih si lahko kaj malo pomagamo s slovarjem. Tehnični slovarji (vsaj tisti, ki so na razpolago) so dokaj skromni, posebno še z ozirom na vse hitrejši razvoj računalništva in moderne tehnologije, česar pa današnji tehnični slovarji (mišljeni so tisti, ki so nam dosegljivi!) sploh ne zajemajo v svoji vsebini.

Ne gre za nikakršno pretiravanje, žal je res tako. Posledica tega je, da v marsikaterem prevodu pozoren bralec zasledi neke posebne ali vsaj neprimerne besede, ki so sicer dosledno vzete iz slovarja, vendar nespretno oziroma nepravilno uporabljene, da kot take nikakor ne ustrezajo zadovoljivemu, bolje rečeno, razumljivejšemu tolmačenju tehničnega besedila, ki pa je čestokrat zelo zahtevno. V praksi se dogaja, da je najbolj primerna (in tudi najmanj sporna) beseda, povzeta kar iz tistega jezika, iz katerega je prevod. Znano je tu-

Bedienungsanleitung

..... navodilo za delo
..... oskrbovalno navodilo
..... strežba stroju
..... napotek za strežbo

?

di, da se upravljalec stroja najraje odloča za poimenovanje strojnih delov ali poimenovanje posameznih funkcij stroja kar iz tujega jezika. Tako je medsebojno sporazumevanje nekoliko lažje, kot pa ga lahko nudi »nasilno slovenjenje« pri opisovanju tehnološkega postopka. Sicer je tako »prilagajanje« slovenščine nedopustno, vendar bo tega — upajmo — čedalje manj, odvisno pač od tega, s kakšnimi tehničnimi slovarji nam bodo lahko v bližnji prihodnosti postregla knjižna založništva. V bližnji prihodnosti pač zato, ker čas tako hitro teče.

Stane Lovrenčič

AKTIVNOSTI OB KONGRESU SLOVENSkih SINDIKATOV

V počastitev kongresa slovenskih sindikatov je mešani pevski zbor Kovinotehne Celje na dan začetka kongresa, 11. oktobra, organiziral koncert zborov, ki delujejo v delovnih organizacijah.

Koncert je bil dobro pripravljen in izpeljan. Pevski zbori, ki so sodelovali, so pokazali napredek v kakovosti izvajanja posameznih pesmi. Prepevali pa so delavske in borbene pesmi.

Na koncertu so sodelovali: Me-

šani pevski zbor Kovinotehne Celje, Mešani pevski zbor Gostinskega podjetja Celje, Mešani pevski zbor Aero Celje, Moški pevski zbor PTT Celje in Moški pevski zbor Avto Celje.

Prireditev je ponovno dokazala, da pevska kultura med delavci v Celju vztrajno napreduje v številčnem in kakovostnem smislu. Škoda je le, da je koncertu prisluhnilo malo poslušalcev.

— DR —

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

RAZSTAVA ROČNIH DEL V POČASTITEV 11. KONGRESA ZSMS

Že v samem akcijskem programu osnovne organizacije ZSMS v delovni skupnosti skupnih služb je bila kot ena izmed nalog opredeljena tudi razstava ročnih del oziroma kakršnikoli izdelkov, s katerih izdelavo se mladi ukvarjajo v svojem prostem času.

Naša želja je bila, da bi na razstavi sodelovali mladi iz celotne delovne organizacije. Žal pa je bil odziv ostalih temeljnih proizvodnih organizacij dokaj skromen (izjema je le en sodelavec iz TOZD Grafika Celje).

Ta kratek zapis o razstavi naj bo spodbuda tistim mladincem, ki doslej niso sodelovali, da bodo v prihodnje prispevali svoj delež za popestritev in še boljše, kakovostnejšo podobo razstavljenih izdelkov.

Razstava je bila odprta od 13. do 15. oktobra v jedilnici v Kočnovi ulici.

Pričeli smo jo s krajšim kulturnim programom, 13. oktobra, s skromno udeležbo članov predsedstva ostalih osnovnih organizacij ZSMS (opravičilo se je le predsedstvo osnovne organizacije ZSMS TOZD Medvode).

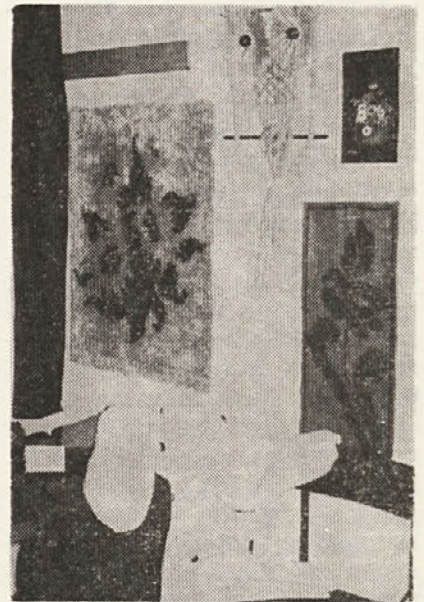
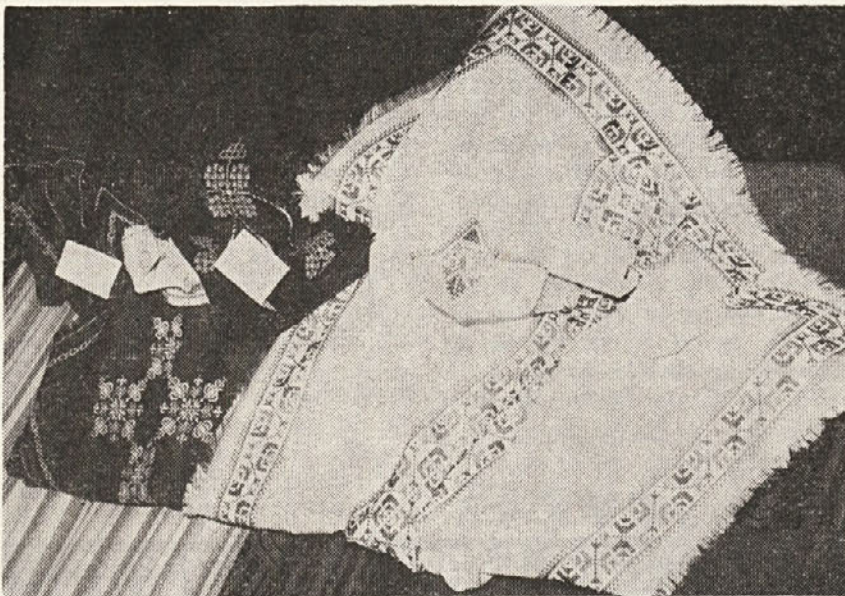

Posebej pa moramo pohvaliti sodelujoče razstavljalce, ki so s svojimi kakovostnimi izdelki poželi precej priznanj.

Z vezenimi prtiči najrazličnejših oblik, velikosti in načinov izdelave, so se predstavile Vesna Kropivšek, Milijana Prokić, Alenka Toman, Lidija Rovere, Bernarda Kramer in Leonida Štrukelj. Razstavljenih je bilo tudi več ma-

kramejev, ki jih izdelujejo Mojca Rudolf, Danica Štruc in Brigita Krivec ter tapiserij, ki že po svoji velikosti kažejo na velik del vloženega dela in časa. Te sta razstavljali Majda Poljanšek in Jožica Košak.

Tudi gobelinov ni manjkalo. Z njimi sta se predstavili Brigita Krivec in Alenka Toman.

Najrazličnejše pletene izdelke so razstavile Mojca Rudolf, Martina Konkolič in Zdenka Kampuš-Penič.

Razstavljene so bile tudi slike in broše najrazličnejših oblik, ki so plod dela Cvetke Ramšak in Marka Ramšaka.

Razstavo si je ogledalo več kot 120 obiskovalcev in veseli smo, da so mnogi v knjigo vtisov napisali tudi svoje misli o razstavljenih

predmetih. Veseli nas, da so bila vsa pohvalna in so velika spodbuda za naše nadaljnje delo.

Ugotavljamo pa, da so bili obiskovalci razstave večji del delavci DSSS, zelo malo pa jih je bilo iz ostalih TOZD. Mogoče je nekaj krivde tudi pri nas samih, ker smo o razstavi premalo obveščali, določen problem pa je verjetno tudi lokacijska oddaljenost naših temeljnih organizacij.

Zato bomo v prihodnje z razstavo obiskali vse temeljne organizacije v naši DO, seveda tudi ob pomoči ostalih osnovnih organizacij ZSMS.

Naša želja je, da bi pritegnili k sodelovanju še več mladih, saj bomo tako lahko dokazali, da smo generacija, ki je vredna zaupanja starejših, ki je polna domislic in ki zna svoj prosti čas tudi koristno izrabljati.

Leonida Štrukelj

XI. KONGRES ZSMS – OKTOBER 1982

Odbor za pripravo kongresa je v počastitev XI. kongresa ZSMS izdal tudi publikacijo, kjer so zajeti rezultati raziskovanj o mladini v SR Sloveniji. V publikaciji je celovito in vsestransko prikazano življenje, delo, vloga, položaj in problemi današnje mlade generacije.

V nadaljevanju so povzeti nekateri podatki iz poglavja »mladi v številkah«, ki nazorno predstavljajo, kakšna je mladina Slovenije 1982:

Mladina SRS ob popisih prebivalstva 1948, 1953, 1961, 1971 in 1981:

Leto	Število stalnega prebival.	Število mladih (14—27 let)	Delež mladih %
1948	1.391.873	354.398	25,5
1953	1.466.425	368.035	25,1
1961	1.591.523	352.020	22,1
1971	1.727.137	396.417	23,0
1981	1.891.864	421.977	22,3

V Celju je bilo ob popisu 31. 3. 1981 ugotovljeno 63.877 stalnih prebivalcev, od tega je bilo mladih 13.843 ali 21,7 %.

	Mladina, ki se šola				Aktivni prebivalci			
	Skupaj	OŠ	SŠ	VS	VS	kmečka mladina	delavska mladina	ostali
SRS	401.420	35.386	85.069	8.738	14.638	9.017	227.997	20.575
Celje	13.177	1.150	2.901	311	492	133	7.508	682

Brezposelni na dan 31. decembra 1981 po stopnji strokovne izobrazbe, spolu in starosti:

Stopnja strokovne izobrazbe	Skupaj		Do 18 let		OD 18—25 let		Od 25—30 let	
	vsi	ž	vsi	ž	vsi	ž	vsi	ž
— ozki profili brez poklica	2.932	1.884	1.636	1.016	661	441	181	123
— profili ozkega poklica	4.581	2.403	361	214	1.105	681	622	366
— 2—3 letna srednja šola	2.493	1.280	452	336	848	503	329	156
— 4-letna srednja šola	2.666	1.712	61	53	1.859	1.255	373	214
— višja šola	377	220	—	—	197	130	92	45
— visoka šola	301	184	—	—	84	59	126	78

Celje: iskalci zaposlitve v maju 1982: 280

Podatki za občino Celje o najvišji končani šoli mladih, razen tistih, ki se še redno šolajo na osnovni šoli:

- skupaj: 12.693
- brez osnovne šole: 59
- z nepopolno osnovno šolo: 1.291
- popolna osnovna šola: 4.984
- KV, VKV: 3.356
- srednja šola: 2.363
- višja šola: 350
- visoka šola: 221
- neznano: 69

Mladi v Zvezi socialistične mladine:

	OZD	Število osnovnih organizacij ZSMS v:				zadruge	skupaj
		KS	OŠ	SŠ	VŠ, VS		
SR Slovenija	2.724	1.655	502	237	93	45	5.356
Celje	187	34	13	17	3	2	256

Celje ima po podatkih največ osnovnih organizacij, računajoč razdelitev Ljubljane in Maribora na več občin.

Organiziranost in članstvo družbenih organizacij, ki združujejo mlade (podatki za leto 1982)

Organizacija	Štev. članov	Mladina	Pionirji
Planinska zveza	102.232	19.677	28.414
Streliška zveza	41.053	7.693	6.851
Rdeči križ	665.099	80.326	201.742
Zveza telesn. kult. organizacij	346.000	?	?
Gasilska zveza	61.822	25.567	12.707
Zveza prijateljev mladine	80.000	?	196.000
Zveza organ. za tehn. kulturo	151.900	25.000	35.000
Glasbena mladina Slovenije	?	5.029	2.655
Počitniška zveza	7.682	5.030	2.655
Zveza tabornikov	25.500	10.000	12.500
Organizacija klubov OZN	— 420 klubov		
Esperanto	1.000	200	300

Mladinske delovne akcije 1981: 10 delovnih akcij (zvezne ali republiške)

- načrtovano število brigadirjev: 4.640
- dejansko število brigadirjev: 5.046
- načrtovana vrednost del v 000 din: 88.982
- dejansko opravljena vrednost del v 000 din 104.380 din
- indeks: 117,3

Lokalne delovne akcije: 963 z 28.816 brigadirji

- v Celju 6 akcij — 327 brigadirjev.

Mladi v političnem sistemu:

Zastopanost mladih v delegacijah:

- za skupščine DPS — SRS 19,2 %, Celje: 21,1 %
- za skupščine SIS — SRS: 21,5 %, Celje: 22,8 %
- družbenopolitični zbori občinskih skupščin: SRS: 19,2 %, Celje 16,7 %
- v delavskih svetih: SRS — 12,4 %, Celje — 16,6 %
- v samoupravnih delavskih kontrolah: SRS — 10,4 %, Celje — 11,4 %
- direktorji OZD: SRS — 0,6 %, Celje — 0,9 %
- samoupravni organi v KS: SRS — 11,7 %, Celje 11,7 %.

Povzetke je zbrala:
Anita Žoher

NAŠI DOLGOLETNI SODELAVCI

1. septembra letos sta odšla v zaslužni pokoj delavca, ki sta bila naši tovarni zvesta kar po 35 let — to sta Gabrijela JAMNIK in Jože VOLČIČ.

Gabrijela JAMNIK se je v marcu 1948 zaposlila v takratni papirnici Vevče — obrat Goričane. Najprej je delala kot merilka lesa na lesnem prostoru, saj so takrat v tovarno les dovažali še s konji. Nato pa je ročno lupljenje lesa prešlo na strojno obdelavo, to so bili nemški stroji, ki so lupili metrski les, pri tem stroju pa sta delali po dve delavki. Nato je skoraj deset let delala kot perica v kopalnicah za delavce. Nadomeščala je tudi vratarje in kurirko, če je bilo potrebno. Leta 1974 pa je pričela delati v kuhinji, kjer je ostala vse do upokojitve, kot kuharica II.

To obdobje je bilo najlepše v njenem delovnem stažu. Ob slovesu je še povedala, da ji po delu ni dolgčas, saj ima doma majhno kmetijo in ji tako dela ne manjka, seveda pa se večkrat spomni tudi tovarne, saj je v njej preživela 35 let.

Jože VOLČIČ se je v tovarni zaposlil v avgustu 1946, kot delavec na lesnem prostoru, kjer je delal deset let, nato pa je bil pomočnik pri premikalnem stroju osem let. Vse do upokojitve pa je delal kot traktorist.

Delo je bilo pred časom predvsem fizično in zato tudi težko, ob vsakem vremenu in pogosto na prostem, danes pa je vse to lažje in enostavneje, saj les obdelujejo ter razkladajo strojno, je povedal naš upokojeni sodelavec.

Cveta Robas

MLADI LIKOVNIKI DOBRO POZNAJO NAŠE BARVE

Nekaj, o čemer vse premalo pišemo in govorimo v naši dejavnosti, in prostoru in času, v katerem delamo in živimo, je gotovo naša stalna pomoč različnim likovnim kolonijam in slikarskim srečanjem, predvsem mladih ljudi.

Malo je namreč znano našim delavcem in širši javnosti, da že desetletje z našimi izdelki odpiramo tradicionalno slikarsko kolonijo mladih v Vuzenici, kjer poleg mladih domačih slikarjev so

delujejo tudi otroci s Koroške in Madžarske. Poleg te kolonije, ki jo uvrščamo že med starejše, smo večkrat podprli prizadevanja organizatorjev škofjeloške kolonije, kolonije mladih gasilcev, otrok iz Gütersloha v Zvezni republiki Nemčiji, pa tudi akcijo slovenskega šolskega muzeja iz Ljubljane — ta dela so bila razstavljena v Cankarjevem domu.

Letos so prvič s svojim programom barv sodelovali tudi na Ti-

tovi otroški koloniji v Bistrici ob Sotli, kjer se srečujejo mladi slikarji z obeh bregov Sotle. Večkrat smo podprli akcijo »Risanje po pločnikih Ljubljane«, kjer so otroci sicer risali s kredo, naše pa so bile nagrade za vse sodelujoče.

Pri vseh teh kolonijah gre za ustvarjalna srečanja mladih li-
(Nadaljevanje na 118. strani)

(Nadaljevanje s 117. strani)

kovnikov, ki poleg vsega drugega spoznavajo tudi kakovost naših barv.

Zelo pomembno je, da se mladi ustvarjalci srečajo že na prvi koloniji z našimi barvami, kajti prvo srečanje se gotovo najbolj vtisne v spomin in ima dolgoro-

čen ter velikokrat odločilen vpliv na usmeritev mladega ustvarjalca.

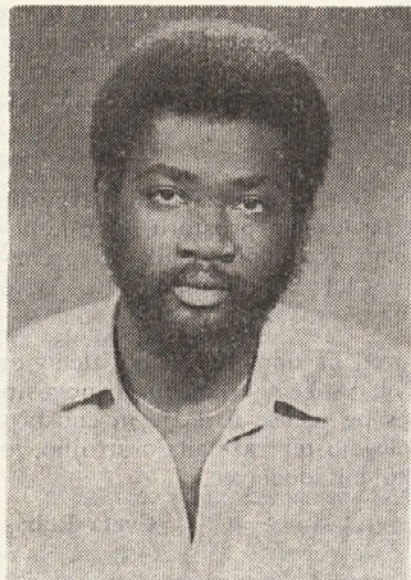
Žal pa, prav v Celju, kjer smo nad posameznimi šolami prevzeli pokroviteljstvo, kjer bi, vsaj kar se tiče naše podpore, najlažje organizirali mlade likovne ustvarjalce, se le-ti zapirajo v svoje

šole in ni pravega posluha ali prave pobude za organiziranje celjske likovne kolonije, čeprav smo tudi to že spodbujali in obljubili vso pomoč.

Upamo, da bodo celjski likovni pedagogi v bližnji prihodnosti uspeli organizirati kaj takega.

Ivo Stopinšek

IZ DEJAVNOSTI KLUBA OZN

Septembra smo v naši delovni organizaciji organizirali delovno prakso za študenta iz Malija, ki študira v Ljubljani. Takšne prakse naj bi postale stalna oblika sodelovanja z Zvezo afriških študentov iz Ljubljane.

Po končani praksi nam je malijski študent poslal pismo naslednje vsebine:

»Kot tuji študent na ljubljanski Ekonomski fakulteti Borisa Kidriča sem se prek Zveze afriških študentov, ki sodeluje s klubom OZN v AERU, seznanil z vašo delovno organizacijo. Čeprav je praksa trajala le petnajst dni, bi rad povedal svoje vtise o vaši delovni organizaciji.

Že sprejem je bil zelo prijateljski in zelo prisrčen, prepričan sem, da lepšega ne more biti. Takoj na začetku sem se seznanil z organizacijo in delova-

njem AERA in bil sem prijetno presenečen. Pregled proizvodnih obratov mi je pokazal celotno proizvodno verigo in solidno organizacijo proizvodnje.

Najbolj zanimivo pa je bilo zame to, da imajo vsi delavci AERO pri srcu. Imel sem občutek, da Aero ni le proizvodni kompleks, temveč tudi velika družina, kjer si vsi člani prizadevajo za harmonično delovanje.

Žal mi je, da vas in vašega dela nisem mogel še bolje spoznati. Prepričan sem, da ima AERO še velike možnosti svojega poslanstva v svetu, če bo tudi v prihodnje vodil solidno zunanjetrgovinsko dejavnost.

Vsem, ki ste se trudili, da sem v času svoje prakse spoznaval vas in vaše delo, iskrena hvala.«

DEMBA BOUNDY

OBISKALI SMO AERO

Iz glasila DO SAVA Kranj

Deževno vreme sredi oktobra ni pokvarilo veselega razpoloženja udeležencev ekskurzije v delovno organizacijo Aero v Celju. Okrog 40 predstavnikov naših osnovnih organizacij sindikata in drugih družbenopolitičnih orga-

nizacij se je namreč tisto prsto soboto napatilo v omenjeni kolektiv, da bi si ogledali del njihove proizvodnje ter se z njimi pogovorili o njihovem poslovanju, družbenopolitičnem delu, samoupravnem odločanju, težavah in uspehih.

Večina nas je poznala to celjsko delovno organizacijo samo

po nekaterih izdelkih, ki jih uporabljamo pri vsakdanjem delu. Po selotejpu, matricah, kopirnem papirju in samolepljivih etiketah, čeprav je proizvodnja veliko širša. O tem smo se lahko prepričali ob ogledu dela proizvodnje v tozdih Kemija in Grafika in kasneje v razgovoru, kot nam je glavni direktor delovne organizacije na kratko predstavil doseda-

nji razvoj in proizvodni program Aera.

Če primerjamo njihove proizvodne prostore, ogledali smo si nov del, z našimi, lahko ugotovimo, da so veliko bolj opremljeni in urejeni, ter da je proizvodnja v veliki meri avtomatizirana. Gostitelji so opozorili, da je v starejših prostorih precej težje. Tako nekako kot na primer pri nas, ko si skupine ogledajo Tovarno avtopnevmatike, stare valjarne pa ne.

Potem, ko smo si ogledali »nastajanje« najrazličnejših obrazcev, etiket, lističev za Jugoslovansko loterijo in množico drugih izdelkov, smo se zbrali v novi delavski restavraciji, ki to ime resnično zasluži. Tako po lični urejenosti, kot po kakovosti malice, ki je bila malo manj kot kosilo. Več let so zahtevali in si prizadevali za ustrezen rešitev prehrane v delovni organizaciji, tako kot v Savi, samo da so oni uspeli. Podrobnosti med Savo in Aerom je pravzaprav še več, kar je verjetno tudi eden izmed razlogov za dobro sodelovanje v zadnjih letih na različnih področjih. Poslovno, pri delu sindikata, na področju inventivne dejavnosti in še bi lahko naštevati.

Če na kratko pogledamo osebno izkaznico Aera, se moramo najprej ustaviti pri imenu. Pred zadnjo vojno je bilo to manjše podjetje v tuji lasti, imenovano Braunus. Po osvoboditvi so se odločili, da tovarno imenujejo Aero. Tako se je namreč imenoval izredno tanek kopirni papir, ki so ga izdelovali in ki je bil tako lahek, da je lebdel v zraku.

V novejši zgodovini te delovne organizacije so za njen razvoj pomembna sedemdeseta leta, ko so se združili z takratno celjsko tiskarno, še pred tem pa z obratom proizvodnje celuloze v Medvodah.

Sedaj je proizvodnja organizirana v štirih tozdih, in sicer: Kemija, Grafika, Šempeter pri Celju ter proizvodnja celuloze in papirja v Medvodah, poleg tega pa še tozdi Trzenje in Delovna skupnost skupnih služb. Skupno je zaposlenih več kot 2.400 delavcev. Proizvodni program obsega okrog 2.500 različnih izdelkov.

Tako kot večina kemijske predelovalne industrije med njimi tudi Sava, so tudi oni v veliki meri odvisni od uvoženih surovin, ker domačih ne proizvajamo. Kljub temu, da svoje izdelke izvažajo v več kot 30 držav, med njimi tudi v države v razvoju, ne pokrivajo uvoza z izvozom. Za zagotavljanje manjkajočih deviznih sredstev za nakup uvoženih surovin so se usmerili tudi v sovlaganje v gostinsko-turistične objekte v črnogorskem primorju, podobno kot Sava v Rogaški Slatini. Veliko pozornost pa namenjajo tudi vlaganju in prodaji lastnega znanja na tuje, kjer so na Malti in v Siriji dosegli lepe uspehe, izdelani pa so tudi programi sodelovanja z Egiptom, Angolo in drugimi. Nič manj pozornosti pa ne namenjajo vlaganju v proizvodnjo na naših manj razvitih območjih, ki pa je delno vezana na povečano proizvodnjo celuloze v Medvodah.

Tudi ko je tekla beseda o delu družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, socialnem varstvu in družbenem standardu so bile ugotovitve dokaj podobne. Iz odgovorov je bilo razbrati, da je v njihovi delovni organizaciji nekoliko manj pereča problematika pri zaposlovanju dela manj zmožnih sodelavcev in pri razreševanju stano-

vanjskih vprašanj. Več težav pa imajo s številom izgubljenih delovnih dni zaradi bolniškega staleža, ki je glede na naravo dela in pogoje dokaj visoko. Ker je več kot 40 odstotkov žena, se občutno poznajo izostanki zaradi varstva otrok.

Ob ocenjevanju in primerjavi dela samoupravne delavske kontrole kakšnih posebnih razlik ni bilo opaziti, razen ugotovitev, da dosedaj še ni našla svojega mesta in vloge, kljub določilom v samoupravni zakonodaji.

Ob zaključku zanimivega in razgibanega razgovora so nam gostitelji obljubili, da bodo obisk vrnilo še letos ali prihodnjo pomlad. V šali je nekdo pripomnil, »da bodo takrat oni spraševali in nas, če ne bo drugače, spravili v zadrego, kot ste vi nas.«

Z gostitelji smo si popoldne ogledali znano podzemsko jamo »Pekel« pri Šempetru, kasneje pa smo se zadrževali še na družabnem srečanju, tako da se je povratek domov kar krepko zavlekel.

Med drugim smo tudi slišali, da so pred kratkim v delovni organizaciji ustanovili »Kolesarski klub«. Torej še ena možnost več za sodelovanje na športno-rekreativnem področju.

Peter Bogataj

UTRDIMO SE PRED ZIMO

Privrženci športne rekreacije od poletja do jeseni niso držali križem rok. Poskrbeli so zase, plavali so, igrali tenis, hodili, tekli ali kolesarili, igrali odbojko, košarko.

Tudi jesen ima svoje privlačnosti za športno rekreacijo. Prevladujejo izleti v gozd, lahkoten tek, planinarjenje, kolesarjenje.

Ljubitelji smučanja pa že razmišljajo o zimi. Ko bo zapadel prvi sneg, morajo biti smučarji že pripravljeni na večje obremenitve, na težjo obutev, rabo palic in tudi na posebnosti hitre vožnje po strmini. Zato se krepijo s hojo navkreber in navzdol, vzpe-

njanjem po stopnicah, poskoki, počepi.

Kdor se poda na smučišče naravnost iz za pečka, se bo pri smučanju že po prvih urah utrudil in verjetnost poškodb bo večja.

Peter Svet

LIKOVNI AMATERJI V LIKOVNEM SALONU

V Likovnem salonu v Celju je bila 18. oktobra odprta razstava likovnih in ročnih del likovnih amaterjev — delavcev celjskih delovnih organizacij. Svoja dela je razstavljalo 40 avtorjev.

Z veseljem ugotavljamo, da je vedno več delavcev, ki se kot amaterji ukvarjajo z likovno dejavnostjo in s tem izpolnjujejo svoj prosti čas.

Našo delovno organizacijo so s svojimi deli predstavljali Lojze Pongrašič, Jurij Godec, Vinko Mauh in Vera Radič. Po ocenah strokovnjakov so bili naši predstavniki med boljšimi.

Razstava je bila posvečena kongresu sindikatov Slovenije in Jugoslavije, pripravila pa jo je Konferenca izvršnih odborov Zveze sindikatov Aero Celje oz. njena

komisija za kulturno dejavnost. Odprl jo je predsednik občinskega sindikalnega sveta Celje, Franci Vrbnjak. V kratkem kulturnem programu je sodeloval kvartet iz DO Ingrad Celje.

Razstava je bila odprta od 18. do 22. oktobra.

-DR-

KOT SREČA

Sedim na skalah, ob katere butajo valovi razbesnelega morja in gledam veliko žarečo oblo, ki počasi kot s posmehom tone v na pogled tako mehke večerne oblake.

Sonce — najprej rumena, nato pa vse bolj rdeča krogla, izginja, ne vem kam in zdi se mi, da pozdravlja in napoveduje nekaj velikega in lepega. Kako rada bi zadržala to veliko kroglo in pogledala, kakšno skrivnost nosi v sebi, ko se tako vabljivo smehlja. Pa je predaleč — roka ne seže do tja.

Tišina. Slišim le šum vetra z morja in glas penečih se valov, ki se ob obalah razbijajo v tisoče pršečih se lučk. Od nekod prihaja klic galeba.

Iz pristanišča je tiho izplula jadnica in lahen vetrič jo žene po morju. Glej vse bolj se oddaljuje, morda gre soncu naproti. Prepozno, kajti dan počasi ugaša in kmalu bo na nebu polno mežikajočih lučk, ki so podobne drobnim kresnicam.

Spet je minil en dan in jutri bom zopet sedela na skalah in gledala varljivi nasmeh sonca. Kaj ni kot sreča, ki se vedno izmika, se pokaže in spet odhaja, kdo ve kam?

Lučka

V AJDOVŠČINI

V četrtek smo se pionirji dopisniki iz vse Slovenije zbrali na 14. srečanju pionirjev dopisnikov v Ajdovščini. Iz celjske občine smo bile nagrajene tri dopisnice. Vse z naše šole. Poleg mene so bile še Romana Kristan in Irena Ašič.

Ko se je dvorišče pred OŠ Borisa Kidrična napolnilo s 130 dopisniki, so nas učenci Ajdovske OŠ pozdravili s kratkim programom. Po programu pa so nas razdelili med gostitelje. Učenci iz Celja in njegove regije smo odpotovali na Col, ki je devet kilometrov oddaljen od Ajdovščine. Naši gostitelji so nas prijazno sprejeli. V petek zjutraj pa smo se s kombijem odpeljali v Ajdovščino, kjer smo se razdelili po učilnicah, ki so bile določene za razne časopise. Po pogovoru z uredniki teh časopisov, smo odšli v Pilonovo galerijo, kjer smo si ogledali razstavo predvojnih glasil in glasil lanskega šolskega leta. Popoldan smo si ogledali tovarno Teksina, nato pa smo se z avtobusi odpeljali v Vipavo. Zvečer smo se z našimi gostitelji zopet odpeljali na Col. V soboto pa smo se poslovili od naših prijateljev. Slovo je bilo kar težko, saj so se med nami navezali že kar tesni stiki. V Ajdovščini pa smo si ogledali še direktni prenos Pionirskega tednika in podelitev nagrad posameznim glasilom ter predstavo Hiša tete Barbare. Po kosilu pa smo se odpeljali na svoje domove.

Damjana Teržan, 8.b
COŠ »Franc Roš« CELJE

PRIČETEK ŠOLSKEGA LETA

Pričelo se je novo šolsko leto. Starši kupujejo šolske potrebščine. Na šoli pa je zopet veselo. Dobili smo tudi nove učence prvih razredov. Tudi nekateri učitelji so prišli na novo na našo

šolo. Učitelji pa razredih narekujejo urnike. Vsi mislimo, pa saj bo tudi to šolsko leto hitro poteklo. Pred nami pa je še kup nepredelanih knjig, delovnih zvezkov in knjig, ki jih bo treba prebrati.

Učenci se vključujemo v razne aktivnosti in krožke.

Vsi vesele volje pa bomo tudi to šolsko leto pridno pogledali v knjige in se pridno učili.

Aleš Fister
COŠ »Fran Roš« CELJE

PIONIRSKA KONFERENCA

Devetindvajsetega septembra smo imeli na naši šoli pionirsko konferenco. Kot gostje so se konference udeležili tovariši iz Titovega Velesa. Nato je tovarišica ravnateljica pozdravila konferenco in goste. Dosedanja predsednica Barbara Kruhar je predlagala delovno predsedstvo konference. Za predsednika smo izvolili Resinoviča, za člana pa Lipovška in Peroviča. Ko so ti zasedli svoje prostore, je predsednik predlagal dnevni red. Najprej so predsedniki krožkov poročali o delu in uspehih v lanskem šolskem letu. Predstavili so tudi program dela v krožkih in kaj rabijo za nadaljnje delo. Namestnik pa si je vse zapisal. Ko smo to končali, so bile na vrsti volitve za nov odbor. Nato je predsednik predlagal, naj tovariši iz Titovega Velesa kaj povedo. Poudarili so, da je pri njih tudi celodnevna šola, ki nosi ime po našem borcu za svobodo — po Titu. Vzpodbudili so nas za nadaljnje delo na šoli. Ravnateljica je povedala poslovilno besedo in razšli smo se.

S petjem zboru se je pionirska konferenca končala.

Andreja Strmole, 7.b
COŠ »Fran Roš« CELJE

RAZMIŠLJANJE

Še iz šolskih klopi se spominjamo tistih tradicionalnih stavkov: Jesen prihaja; dnevi postajajo krajši, noči daljše. Listje rumeni in odpada...

Spet je jesen. Utrujeni smo od vseh dogajanj nemirnega, burnega življenja, kakršnega nam pri naša atomska doba, doba nenehnega prizadevanja in hlastanja za pridobitvami moderne tehnike. Vse bolj nam jemlje čas, za sožitje z naravo, vse preveč nas preobremenjujejo vsakodnevni problemi...

Jesen je tisti letni čas, ko naj bi našel človek čas tudi za to, da se ozre na svojo prehojeno življenjsko pot, ko naj bi napravil sam pri sebi nekakšno malo inventuro, ko naj bi spoznal in ugotovil, kaj lahko še popravi, spremeni, nadoknadi. Take misli navdajajo človeka, ko se poda na sprehod v jesensko naravo, da se navzame njenega blagodejnega miru, naužije njenih toplih barv — kar naj blagodejno vpliva na naše vsakodnevne medsebojne odnose...

(Lovro)

ŠPORTNIKI — ZAMEJCI NA OBISKU

Delavci celjskega AERA navezujejo trdne prijateljske stike z našimi zamejskimi Slovenci v Italiji.

Tako je bila 25. septembra na enodnevem obisku v naši delovni organizaciji skupina članov športnega društva BREG iz Doline pri Trstu, ki jih vodi prizadeveni rojak in športni delavec Silvan Klabian.

Predstavniki vodstva in Konference sindikata naše delovne organizacije so gostom predstavili delo in življenje v svojem kolektivu, zamejski rojaki pa so orisali prizadevanja in uspehe svojega društva, ki združuje 450 Slovencev iz Doline in tržaške okolice.

Sobotno popoldne so namenili ogledu Celja in prijateljskemu

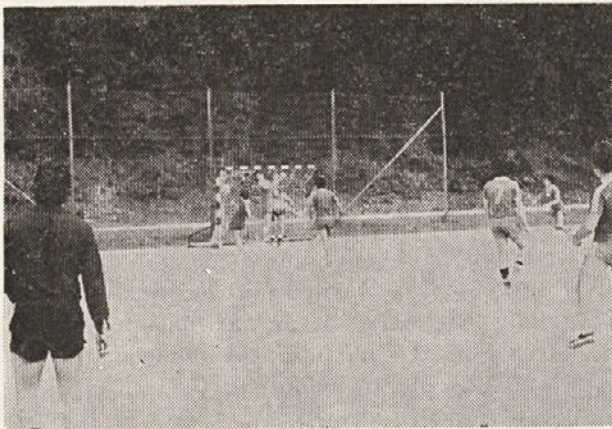
srečanju — rekreativnim tekmam v malem nogometu na igriščih v Skalni kleti.

Na turnirju je tudi tokrat, nogometaši so se srečali že lani na gostovanju v Italiji, zmagalo moštvo naše DO, čeprav izidi niso bili najpomembnejši, saj je bil namen srečanja z našimi rojaki poglobljanje stikov in nadaljevanje potrjevanja tradicionalnih vezi, ki nam vsem veliko pomenijo.

Prisrčno in iskreno sodelovanje z našimi zamejskimi Slovenci se bo uspešno nadaljevalo in tudi v prihodnje prispevalo nemajhen delež pri podpori njihovih prizadevanj, povezavi z matično domovino in graditvi mostu prijateljstva med narodi.

Silvan Klabian: — Z obiskom smo zelo zadovoljni in si srečanj z delavci AERA še želimo. Še posebej pa bi se rad zahvalil za prisrčen sprejem in gostoljubje in upam, da se bomo kmalu spet srečali.

USTANOVLJENA KOLESARSKA SEKCIJA AERO

V zadnjih letih dobiva rekreacijsko in tekmovalno kolesarjenje pri nas vse večji pomen. Vse več je udeležencev na kolesarskih izletih, trimskih akcijah, »Vsi na kolo za zdravo telo« in raznih maratonih. Več varnosti na cestah je v organiziranih skupinah in pod vodstvom izkušenih kolesarjev. Takšnih skupin je po Sloveniji vse več in to je spodbudilo naše delavce k ustanovitvi kolesarske sekcije.

Na ustanovnem sestanku kolesarske sekcije v naši delovni organizaciji, 5. oktobra, je bilo dogovorjeno, da bo sekcija pričela z rednim delom prihodnje leto.

Do konca letošnjega leta bodo potekale organizacijske in strokovne priprave.

Zato vabimo vse, ki se navdušujejo za rekreacijsko in tekmovalno kolesarjenje, da se prijavijo animatorjem kolesarske sekcije:

v Grafiki — Blažu Črepinšku in Antonu Mlinarju,

v Kemiji Celje — Acu Ibraimovu in Igorju Nunčiču,

v Trzinju — Otmarju Koštomaju,

v DSSS — Petru Svetu,

v Kemiji Šempeter — Daniju Zagoričniku.

Peter Svet

PRED KONFERENCO PLANINCEV

Z izletom na Kopitnik, peko kovanja in še z ostalim prijetnim razvedrilom končujemo letošnji planinski program. Ostaja le še nekaj dni do skupnega snidenja na planinski konferenci. Letos bo le-ta v petek, 17. decembra v prostorih NAME v Levcu. Uspeli smo poiskati in zagotoviti prostor, ki kolikor toliko zadošča vsem zahtevam, posebno ugodnim prevozom. NAMA je zanimiva tudi zaradi cen, pa tudi drugače prijetna. Končno bomo vsi skupaj v enem prostoru in prav zavoljo tega še nekaj resnih ter dobronamernih napotkov.

Konferenco bomo pričeli ob 18. uri. Ne samo želja, temveč dolžnost vsakega našega člana je, da pride točno, saj bomo na konferenci sprejemali skupne odločitve za leto 1983. Pa tudi drugače je vedno dovolj zanimivega v raznih poročilih ter pri tvornem vključevanju v razpravo.

Vsak planinec bo prejel še osebno vabilo, ki hkrati velja kot

vstopnica in bon za večerjo. Pri vstopu boste plačali po osebi 50 dinarjev; ta denar je izključno namenjen kot prispevek za glasbo. Zato ne pozabite, prosimo, brez vabil — NI VSTOPA. Slučajnim zamudnikom bomo dovolili vstop v dvorano še med 18. in 18.30 uro, kasneje pa ne. Ne zanašajte se na način nekaterih naših članov, ki so v dvorano včasih prihajali kasneje, po uradnem delu. Da ne bo nepotrebnega prerekanja ali zamere, raje upoštevajte napovedani čas. Tudi zato, ker smo ob pripravah skupno z vodstvom NAME ugotovili, da je naj-

bolje, če so vrata po določenem času zaklenjena.

Naš pripravljalni odbor ter vse starešinstvo vas torej vabi na KONFERENCO PLANINCEV, ne pa le na razvedrilni del srečanja. Tudi tu bo nekaj novega — naj pa še ostane skrivnost, ki bo kasneje prijetna.

Vse planince tudi obveščamo, da bodo poverjeniki še pred konferenco razdelili programe tur in izletov ter vseh ostalih aktivnosti za leto 1983. Tako se boste lažje pripravili na konferenco.

Franc Perc

BABICI

»Tvoje življenje je bilo drugačno od življenja vseh drugih mater. Tvoje življenje je polno trpljenja in bridkih spoznanj. Oči so motne od joka in odrekovanja. Roke so trde od dela — garanja, da mogla vrniti bi vse. Življenje ti vrisalo v lice že mnogo globokih je brazd. V njih piše, da mnogo, premnogo, si dala zame in moj jaz. Iz žuljev, solza, neprespanih noči, zdaj nov človek živi. Čeprav je močan, ti ne more vrniti, kar dala si ti...

Babica! Koliko neizmerne toplote in nežnosti je v tej besedi. Babica! Koliko ljubezni je v tebi, in koliko je mojega spoštovanja do tebe... Neizmerno. Babica, najraje te imam.

Veliko lepega bi rada napisala o tebi, o lepoti, ki se skriva v tvoji duši, pa ni tako velike besede, ki bi povedala vse.

Gledam te, kako spokojno spiš v postelji. In, ali veš, draga babica, da bi te najraje objela in ti povedala, kako te imam rada ter da moraš, moraš, to je več kot želja, premagati zahrbtno bolezen. Rada bi se ti zjokala na prsih in ti rekla, da ne smeš umreti, da ne smeš zapustiti življenja, da si predobra, da te imamo preveč radi. Babica...

Se še spomniš, kako zelo si bila vesela, ko si praznovala šestdeseti rojstni dan in ko so te obdarili, jaz pa sem napisala pesem

»Čeprav ti življenje izpilo iz srca poslednjo je moč, še vedno v očeh je drobna skrivnost, še vedno isti zanos.

Ni ga človeka, ki lahko očita ti nekaj nekoč, ker vse, kar lahko bi očital, je to, da si dobra zame preveč...«

Cvetka Veber

PESMI

Morda v odsevu sanj,
ko te objema mavrica —
čutiš nežnost in toplino.
In ne zavedaš se, da ni resnica —
ko te zbude, vse to bo mimo.
A vendar upaš, pričakuješ —
morda pa jutri se zgodi,
četudi le v odsevu sanj,
ko spet lep svet te vabi
in ti stopiš vanj...

Ali čutiš, moj prijatelj,
kako poletje se v jesen spreminja,
ko listje pod nogami zašušti,
ko radost tvoja vedno bolj
izginja

in se vate tiho hlad vseli.
Ali čutiš, moj prijatelj,
kako srce se z žalostjo bori?
Ali si, tako kot jaz osamljen tudi
ti?

Spomin le vedno bo ostal,
na tiste srečne, lepe dni;
še našel si, kar si iskal,
ko roka roko našla je v temi.
Potem nenadoma je svet obstal,
ni starih, znanih ti poti;
zdaj veš, da sreče nisi preigral,
da mimo tebe spet hiti.
A vendar se ne boš predal,
ko senca upanja ti spet zbledi;
kar ti boš dajal, boš jemal,
če ne laž, iskrenost v tebi še živi.

DESET DELOVNIH ZAPOVEDI

1. Verjemi samo našemu vratarju
2. Ne skruni s preklinjanjem njegovega položaja
3. Posvečuj vsako delovno uro
4. Spoštuj vratarja in kuharico, da ti bo dobro na zemlji
5. Ne ubijaj delovnega časa
6. Ne nečistuj s pljuvanjem in odmetavanjem čikov
7. Ne kradi svojemu sodelavcu dela iz rok
8. Ne izgovarjaj se z bedastimi izgovori
9. Ne želi si svojih bližnjih sodelavk oz. sodelavcev
10. Ne želi si svojega bližnjega analitične ocene

(Lovro)

- Ni pomembno zakaj. Peterčku povej, naj z njihovim psom ne prihaja na obisk...

NEVZGOJENOST

V mestnem avtobusu se pritožuje starejši potnik:

— Poglejte mladino! Mirno sedi in se sploh ne zmeni za starejše ženske.

— Kaj se razburjate, saj vam je fant odstopil prostor, ga je skušal pomiriti sosed.

— Ja, kaj pa moja žena, ki še vedno stoji?

- Presenečeni boste, če vam povem, koliko prihranim na teden...

— Ne mucek, ne morem ti dati teh gob, saj vidiš da so strupene.

V ZNAMENJU KOLIN (10)

IZ GLASILA »SAVINJA« — LIK SAVINJA CELJE

Zasvojenci tehnične stihije

Povedati si nimamo ničesar več,
samo še govorimo.
Poslušati ne znamo nikogar več,
samo še prikimavamo, hitimo.
Gledati ne znamo ničesar več,
razen števil, semaforjev in barvne televizije.
Zasvojenci tehnične stihije.

Ika Martonoši

452/1982

1119821957,5

COBISS

	SNOV ZA SKROPLJENJE	DEL PRAVIL	TOVARNA V SLOV. ŽIBRICI	AFRIŠKI VELETOK	PRIPOMOČEK ZA ČEPLJENJE DRV	KRAJ V SLOV. PRIMORJU	MOST ČEZ GLOBEL	EMILIJAN CEVC	SL. GLED. IGRALEC (EVGEN)				
POZDRAV OB ODHODU	ZACETEK TEKME	JEDRNAT ODGOVOR SL. PISAT. (DANILO)						TRAVNIŠKA ČETICA PESNICA NEGRI				SKUPNO IME ZA AZIJO IN EVROPO	
VISOKO LISTNATO DREVO				UPANJE					ZRAČNI DUH STAR SLOVAN				
GORSKI REŠEVALNI COLN			OGLAŠANJE MED SPANJEM	VRANJE OGLAŠANJE								RUDI KOŠNAC LJOBK. M. IME	
PRETEP				STARI DEL MARIBORA					IGRALKA POBERZNIK				GL. MESTO JORDANIJE
POZAVNA													
		OTREBJEN SVET										KOLIČINA ZPRAVILA GOREČA PROENJA	
		RUDAR - KRAJ NA KOROŠKEM											OBLIKA VLADANA
		ADAM BOHORIO		PANČEVO									OBICAJ NA VASI HACA-TURJAN
	NAJSTAR. PLAST MEZOZIKA	STADION V BODMPEŠT EGIPT. BOG			JUGOSL. NOGONET VRATAR (ENVER)			PAPESKA DRŽAVA POBIJANJE					
VRSTA ŽENSKÉ PRIČESKE					PERNATA ŽIVAL							IGRALKA MAC GRAM KATRAN	
JULIJIN LJUBIMEC				ŽIVALSKA NOŽICA	STROK ZA PROMET KRILORIM KONJENICE								
DANEU			PODSTAVEK										KRAJ PRI LJUBLJANI
IGRALKA MARGRET			GR. MODRICA KONEDIJE										VODNA ŽIVAL RIM-BOG LJUBEZNI
SILICIJ		VRTNA HIŠICA	PREGOVOR	PREBIV. ČAČKA 1									JADRAN OTOK SRB. M. IME
		GR. BOG. UMETNOST											
	LUKA V IZRAELU												NINO ROBIC IVO MOJZER
				SESTAVIL JANEZ KORENT									
													ŠOP LAS

Za nagradno križanko št. 4 smo prejeli 128 rešitev. Nagrade je žreb razdelil takole:

1. nagrada (200 din) — Vesna ČETINA — TOZD Kemija Celje
2. nagrada (150 din) — Veronika DIMEC — DSSS
3. nagrada (100 din) — Miro KUDER — TOZD Kemija Šempeter

Izrezek z vpisano rešitvijo nagradne križanke pošljite na naslov: Kadrovski in splošni sektor AERO, Čuprijska 10, Celje.

Na pisemski ovitek napišite: NAGRADNA KRIZANKA 5.

Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do srede, 9. decembra 1982.